

LT

EUROPOS
AUDITO
RŪMAI

2020

ES auditas trumpai

Europos Audito Rūmų
2020 m. metinių ataskaitų pristatymas

EUROPOS AUDITO RŪMAI
12, rue Alcide de Gasperi
1615 Luxembourg
LUXEMBOURG

Tel. +352 4398-1

Užklausos: eca.europa.eu/lt/Pages/ContactForm.aspx

Interneto svetainė: eca.europa.eu

Tviteris: @EUAuditors

Daug papildomos informacijos apie Europos Sąjungą yra internete. Ji prieinama per portalą Europa (<http://europa.eu>).

Liuksemburgas: Europos Sąjungos leidinių biuras, 2021

Print	ISBN 978-92-847-6775-5	doi:10.2865/296	QJ-02-21-962-LT-C
PDF	ISBN 978-92-847-6747-2	doi:10.2865/701308	QJ-02-21-962-LT-N
HTML	ISBN 978-92-847-6729-8	doi:10.2865/600580	QJ-02-21-962-LT-Q

Printed in Luxembourg

LT

2020

ES auditas trumpai

Europos Audito Rūmų
2020 m. metinių ataskaitų pristatymas

Turinys

Pirmininko pratarinė	4
Bendri rezultatai	6
Pagrindiniai nustatyti faktai	6
Ką mes auditavome	7
2020 m. ES biudžetas skaičiais	7
Iš kur gaunamos lėšos?	8
Kam panaudojamos lėšos?	8
Mūsų patikinimo pareiškimas dėl ES biudžeto	8
Ką mes nustatėme	10
ES finansinės ataskaitos atspindi tikrą ir teisingą vaizdą	10
2020 m. pajamos yra teisėtos ir tvarkingos	10
2020 m. išlaidų klaidų lygis yra reikšmingas ir paplitęs	10
Išsamesnė mūsų rezultatų analizė	16
Biudžeto ir finansų valdymas	16
Pajamos	23
Konkurencingumas augimui ir darbo vietų kūrimui skatinti	26
Ekonominė, socialinė ir teritorinė sanglauda	30
Gamtos ištekliai	34
Saugumas ir pilietybė	38
Europos vaidmuo pasaulyje	41
Administravimas	45
Europos plėtros fondai	48
Bendra informacija	52

Pirmininko pratarinė

Mūsų 2020 finansinių metų metinė ataskaita, kuri yra paskutinė 2014–2020 m. laikotarpio ataskaita, buvo parengta sudėtingu ES ir jos valstybėms narėms laikotarpiu. Kaip Europos Sąjungos išorės auditorius, padarėme viską, ką galime, kad, nepaisant dėl COVID-19 krizės kilusių tam tikrų su veikla susijusių sunkumų, ir toliau užtikrintume veiksmingą viešojo audito funkciją.

Kaip ir ankstesniais metais, darome išvadą, kad ES finansinėse ataskaitose tikrai ir teisingai atspindima ES finansinė būklė. Teikiame palankią nuomonę dėl Europos Sąjungos 2020 m. finansinių ataskaitų patikimumo. 2020 m. pajamos buvo teisėtos ir tvarkingos, taip pat jose nebuvo reikšmingo klaidų lygio.

Mūsų įvertintas 2020 m. bendras audituotų išlaidų klaidų lygis yra 2,7 % (2019 m. – 2,7 %).

Kalbant apie svarbias ES išlaidų sritis, dėl kurių pateikiame specialų vertinimą, pasakytina, kad klaidų lygis yra reikšmingas „Sanglaudos“ ir „Konkurencingumo“ srityse. Nustatėme, kad išlaidų kategorijos „Gamtos ištekliai“ klaidų lygis yra arti reikšmingumo ribos (2,0 %), tuo tarpu mūsų rezultatai rodo, kad klaidų lygis nebuvo reikšmingas tiesioginių išmokų, kurios sudarė 69 % išlaidų pagal šią DFP išlaidų kategoriją, srityje ir kad jis, bendrai paėmus, buvo reikšmingas išlaidų srityse, kurias nustatėme kaip didesnės rizikos sritis (kaimo plėtra, rinkos priemonės, žuvininkystė, aplinka ir klimato politika). Klaidų lygis „Administravimo“ srityje yra mažesnis už reikšmingumo ribą.

Jau keletą metų auditavome ES pajamas ir išlaidas, atskirdami tas biudžeto sritis, kuriose, mūsų nuomone, teisėtumo ir tvarkingumo rizika yra didelė, nuo tų, kuriose rizika yra maža. Dėl to, kaip sudaromas ir ilgainiui kinta ES biudžetas, didelės rizikos išlaidų dalis audituojamoje populiacijoje dar labiau padidėjo, palyginti su ankstesniais metais, – ji sudaro apie 59 % mūsų 2020 m. audito populiacijos (2019 m. – 53 %). Įvertinome, kad klaidų lygis šios rūšies išlaidose yra 4,0 % (2019 m. – 4,9 %). Atsižvelgdami į tai, pateikiame neigiamą nuomonę dėl išlaidų.

Įvertintas mažos rizikos išlaidų, kurios sudarė likusius 41 % (2019 m. – 47 %) mūsų audito populiacijos, klaidų lygis buvo mažesnis už mūsų 2 % reikšmingumo ribą.

ES išleis kur kas daugiau nei per ankstesnį programavimo laikotarpį. Per ateinančius septynerius metus Sąjunga galės išleisti 1,8 trilijono eurų. Tai apima 750 milijardų eurų, skirtų ekonomikos gaivinimo priemonei „Next Generation EU“ – ES atsakui į COVID-19 krizę, be peržiūrėtos 2021–2027 m. DFP, kurios vertė – 1,1 trilijono eurų. 27 valstybės narės taip pat pritarė tam, kad ši ekonomikos gaivinimo programa būtų iš dalies finansuojama išleidžiant viešojo sektoriaus skolos vertybinius popierius. Taigi šie sprendimai rodo tikrą istorinį ES finansų pokytį.

Todėl bus dar svarbiau patikimai ir veiksmingai valdyti ES finansus. Tai reiškia didesnę ne tik Komisijos ir valstybių narių, bet ir Europos Audito Rūmų atsakomybę.

Atsižvelgdami į tai, parengėme naują 2021–2025 m. laikotarpio strategiją. 2021 m. sausio mėn. susitarėme dėl trijų strateginių tikslų, kuriais remsimės ateinančiais metais atlikdami ES finansų auditą, visų pirma teikdami tvirtą audito patikinimą sudėtingoje ir kintančioje aplinkoje. Taigi ateinančiais metais toliau aktyviai palaikysime visų formų ES finansų, įskaitant priemonę „Next Generation EU“, atskaitomybę ir skaidrumą.

Klaus-Heiner LEHNE
Europos Audito Rūmų Pirmininkas

Bendri rezultatai

Pagrindiniai nustatyti faktai

2020 m. patikinimo pareiškimo santrauka

Teikiame palankią nuomonę dėl Europos Sąjungos 2020 m. finansinių ataskaitų patikimumo.

2020 m. pajamos buvo teisėtos ir tvarkingos ir jose nebuvo reikšmingo klaidų lygio.

Mūsų nuomonė dėl 2020 m. finansinių metų išlaidų teisėtumo ir tvarkingumo yra neigiama.

- Apskritai, įvertintas išlaidų iš 2020 m. ES biudžeto **klaidų lygis** buvo **2,7 %** (2019 m. – 2,7 %).
- Mūsų įvertintas **didelės rizikos išlaidų** (daugiausia pagrįstų kompensavimu), susidariusių, kai paramos gavėjai, teikdami prašymus dėl patirtų išlaidų, dažnai turi laikytis sudėtingų taisyklių, klaidų lygis buvo 4,0 % (2019 m. – 4,9 %). Didelės rizikos išlaidų dalis mūsų audito populiacijoje toliau didėjo, daugiausia dėl tolesnio sanglaudos išlaidų padidėjimo (20 milijardų eurų), ir buvo nemaža – 59 % (2019 m. – 53 %). Kaip ir 2019 m., klaidų lygis yra paplitęs, todėl vėl pateikiame **neigiamą nuomonę dėl išlaidų**.
- Septintaisiais ir paskutiniais 2014–2020 m. daugiametės finansinės programos (DFP) metais neįvykdyti įsipareigojimai toliau didėjo ir iki 2020 m. pabaigos pasiekė 303,2 milijardo eurų. Visų pirma, **valstybių narių Europos struktūrinių ir investicijų (ESI) fondų** panaudojimas ar **įsisavinimas ir toliau buvo lėtesnis nei planuota**. Iš bendros įsipareigotų ESI fondų lėšų sumos dar neįsisavinta 45 % (209 milijardai eurų).
- **COVID-19 pandemija** turės reikšmingą poveikį tam, kiek lėšų ES išleis ateinančiais metais. 2021–2027 m. laikotarpiu bendras finansavimas pagal priemonę NGEU ir DFP beveik padvigubėjo, palyginti su ankstesniu DFP laikotarpiu, ir sieks 1 824 milijardus eurų. Nustatėme rizikas ir iššūkius, susijusius su šių lėšų įgyvendinimu ir patikimu finansų valdymu.
- ES kovos su sukčiavimu tarnybai (OLAF) pranešame apie visus **įtariamo sukčiavimo atvejus**, nustatytus atliekant mūsų audito darbą. 2020 m. tokių atvejų buvo šeši (2019 m. – devyni).

Visą mūsų 2020 m. metinių ataskaitų dėl ES biudžeto vykdymo ir dėl 8-ojo, 9-ojo, 10-ojo ir 11-ojo Europos plėtros fondų finansuojamos veiklos tekstą galima rasti mūsų [interneto svetainėje](http://eca.europa.eu) (eca.europa.eu).

Ką mes auditavome

2020 m. ES biudžetas skaičiais

Europos Parlamentas ir Taryba priima metinį ES biudžetą, laikydamiesi ilgesnio laikotarpio biudžeto pagrindo, dėl kurio buvo susitarta keleriems metams (vadinamoji *daugiametė finansinė programa* arba DFP). Mūsų 2020 m. auditas apėmė paskutinius laikotarpio, kuris prasidėjo 2014 m. ir truko iki 2020 m., metus, nors sumos ir toliau bus išmokamos.

Komisijai tenka galutinė atsakomybė užtikrinti, kad biudžetas būtų tinkamai panaudotas. 2020 m. išlaidos iš viso sudarė 173,3 milijardo eurų. Tai atitinka 1,1 % ES 27 ir Jungtinės Karalystės visų bendrųjų nacionalinių pajamų.

Iš kur gaunamos lėšos?

2020 m. pajamos iš viso sudarė 174,3 milijardo eurų. ES biudžetas finansuojamas įvairiais būdais. Didžiausią jo lėšų dalį (123 milijardus eurų) apmoka valstybės narės, proporcingai jų bendrosioms nacionalinėms pajamoms (BNP). Kiti šaltiniai – tai, be kita ko, muitai (19,9 milijardo eurų), valstybių narių surinkti pridėtinės vertės mokesčiu pagrįsti įnašai (17,2 milijardo eurų) ir įnašai bei grąžinamosios išmokos, susiję su Europos Sąjungos susitarimais ir programomis (8,2 milijardo eurų).

Kam panaudojamos lėšos?

ES biudžetas skiriamas įvairioms sritims, pavyzdžiui:

- ekonominei struktūriniu atžvilgiu silpnų regionų plėtrai skatinti;
- inovacijoms ir moksliniams tyrimams skatinti;
- transporto infrastruktūros projektams;
- bedarbiams mokytį;
- ūkininkauti ir biologinei įvairovei skatinti;
- kovai su klimato kaita;
- sienoms valdyti;
- pagalbai kaimyninėms ir besivystančioms šalims.

Apie du trečdalius biudžeto lėšų panaudojama taikant vadinamąjį pasidalijamąjį valdymą, Nors galutinė atsakomybė už šį biudžeto vykdymo metodą galiausiai tenka Komisijai, valstybės narės skirsto lėšas, atranka projektus ir valdo ES išlaidas. Taip yra, pavyzdžiui, „Gamtos išteklių“ ir „Sanglaudos“ išlaidų kategorijų atveju.

Mūsų patikinimo pareiškimas dėl ES biudžeto

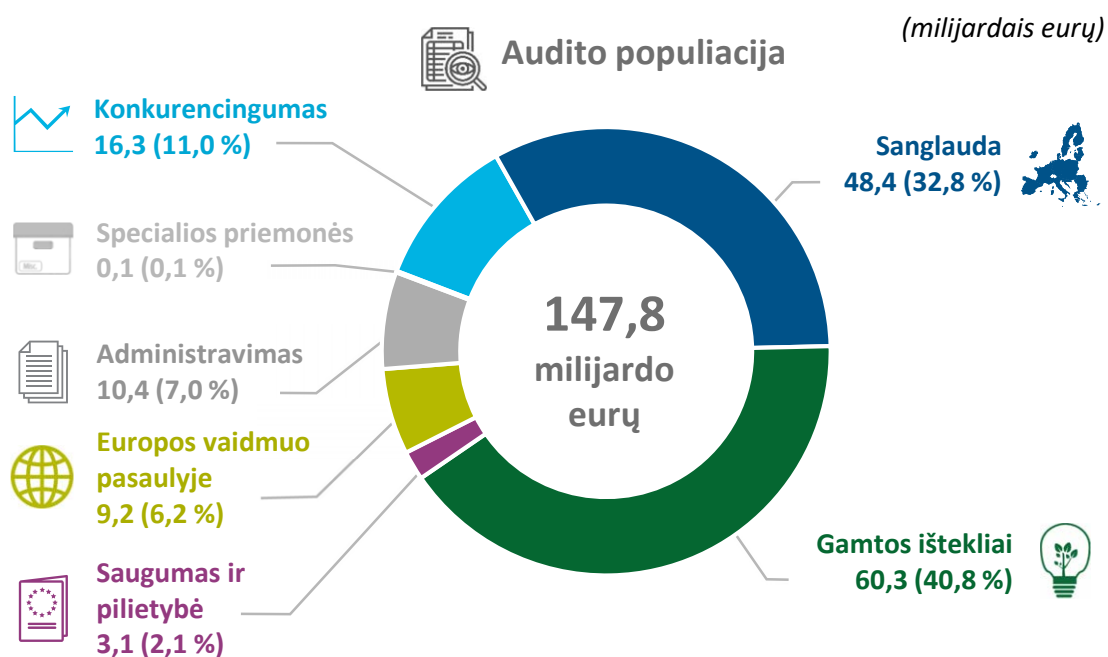
Kiekvienais metais audituojame ES pajamas ir išlaidas ir tikriname, ar finansinės ataskaitos yra patikimos ir ar atspindimų pajamų ir išlaidų operacijos atitinka ES ir valstybių narių lygmeniu galiojančias taisykles.

Remdamiesi šiuo darbu parengiame patikinimo pareiškimą ir jį pateikiame Europos Parlamentui ir Tarybai pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) 287 straipsnį. Tikriname išlaidas tuo momentu, kai galutiniai ES lėšų gavėjai ėmėsi veiklos arba patyrė išlaidų ir kai Komisija šias išlaidas patvirtino. Praktiškai tai reiškia, kad mūsų operacijų populiacija apima tarpinius ir galutinius mokėjimus. Mes netikrinome 2020 m. sumokėtų avansų, išskyrus atvejus, kai jie buvo patvirtinti tais metais.

Beveik visais atvejais dėl COVID-19 kelionių apribojimų negalėjome atlikti patikrų vietoje. Todėl daugiausia dirbome vykdydami dokumentų peržiūrą ir atlikdami interviu apklausdami su audituojamais subjektais nuotoliniu būdu. Nors be patikrų vietoje gali padidėti klaidų aptikimo rizika, surinkę įrodymus iš mūsų audituojamų subjektų galėjome užbaigti darbą ir padaryti išvadas.

Mūsų 2020 m. audito populiacija sudarė 147,8 milijardo eurų (žr. [1 diagramą](#)).

1 diagrama. 2020 m. audituotos išlaidos

Šiais metais „Gamtos ištekliai“ sudarė didžiausią mūsų bendros audito populiacijos dalį (40,8 %), toliau – „Sanglauda“ (32,8 %) ir „Konkurencingumas“ (11,0 %).

Daugiau informacijos apie mūsų audito metodą pateikta skyriuje „[Bendra informacija](#)“.

Ką mes nustatėme

ES finansinės ataskaitos atspindi tikrą ir teisingą vaizdą

2020 m. ES finansinės ataskaitos buvo parengtos pagal tarptautinius viešojo sektoriaus apskaitos standartus ir visais reikšmingais aspektais teisingai atspindi tų metų ES finansinius rezultatus ir jos turtą bei įsipareigojimus metų pabaigoje.

Todėl, kaip ir kasmet nuo 2007 m., galime pateikti teigiamą nuomonę dėl finansinių ataskaitų patikimumo.

2020 m. pabaigoje ES balansas apėmė 116 milijardų eurų pensijų ir kitų išmokų darbuotojams įsipareigojimą. Tolesnį šio įverčio padidėjimą daugiausia lėmė sumažėjusi nominali diskonto norma, susijusi su sumažėjusiomis visuotinėmis palūkanų normomis.

Nuo 2020 m. vasario 1 d. Jungtinė Karalystė nebėra ES valstybė narė. 2020 m. gruodžio 31 d. ES finansinėse ataskaitose matyti iš Jungtinės Karalystės gautina 47,5 milijardo eurų suma, nustatyta pagal susitarime dėl išstojimo apibrėžtus abipusius įsipareigojimus.

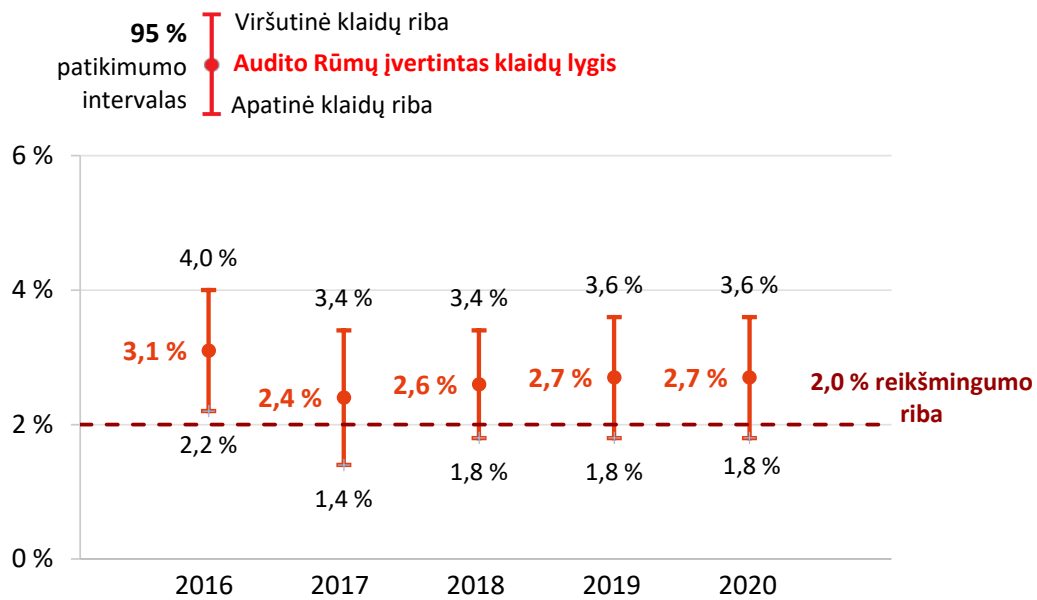
2020 m. pajamos yra teisėtos ir tvarkingos

Manome, kad pajamose reikšmingo klaidų lygio nėra.

2020 m. išlaidų klaidų lygis yra reikšmingas ir paplitęs

Kalbant apie visas išlaidas, mūsų vertinimu klaidų lygis yra 1,8–3,6 %. Vidurinis šio intervalo taškas – anksčiau vadinamasis labiausiai tikėtinas klaidų lygis – išliko toks pats kaip ankstesniais metais, t. y. 2,7 % (žr. [2 diagramą](#)).

2 diagrama. Viso ES biudžeto įvertintas klaidų lygis (2016–2020 m.)

Mes apibrėžiame **klaidą** kaip pinigų sumą, kuri neturėjo būti išmokėta iš ES biudžeto. Klaidų padaroma, kai pinigai naudojami nesilaikant atitinkamų ES teisės aktų, taigi ne taip, kaip Taryba ir Europos Parlamentas ketino juos panaudoti priimdami tuos teisės aktus, arba kai jie naudojami nesilaikant konkrečių nacionalinių taisyklių.

Daugiau nei pusė mūsų audito populiacijos vėl paveikta reikšmingo klaidų lygio

2020 m. vėl nustatėme, kad klaidų rizikai poveikį turėjo tai, kaip buvo išmokėtos lėšos. Šiame kontekste atskiriame su teisėmis į išmokas susijusius mokėjimus ir su išlaidų kompensavimu susijusius mokėjimus (žr. langelį toliau).

Kas yra su teisėmis į išmokas susiję mokėjimai ir su išlaidų kompensavimu susiję mokėjimai?

ES lėšos panaudojamos patiriant dviejų tipų išlaidas, susijusias su skirtingais rizikos modeliais:

- su teisėmis į išmokas susiję mokėjimai, kurie pagrįsti tuo, kad paramos gavėjai turi įvykdyti tam tikras (paprastesnes) sąlygas: jie apima stipendijas studentams ir tyrėjams („Konkurencingumas“), tiesioginę paramą ūkininkams („Gamtos išteklių“) ir atlyginimus ir pensijas ES darbuotojams („Administravimas“);
- išlaidų kompensacijos, kai ES kompensuoja tinkamos finansuoti veiklos (kuriai taikomos sudėtingesnės taisyklės) tinkamas finansuoti išlaidas: jos apima mokslinių tyrimų projektus („Konkurencingumas“), investicijas į regioninę ir kaimo plėtrą („Sanglauda“ ir „Gamtos išteklių“) bei vystomojo bendradarbiavimo projektus („Europos vaidmuo pasaulyje“).

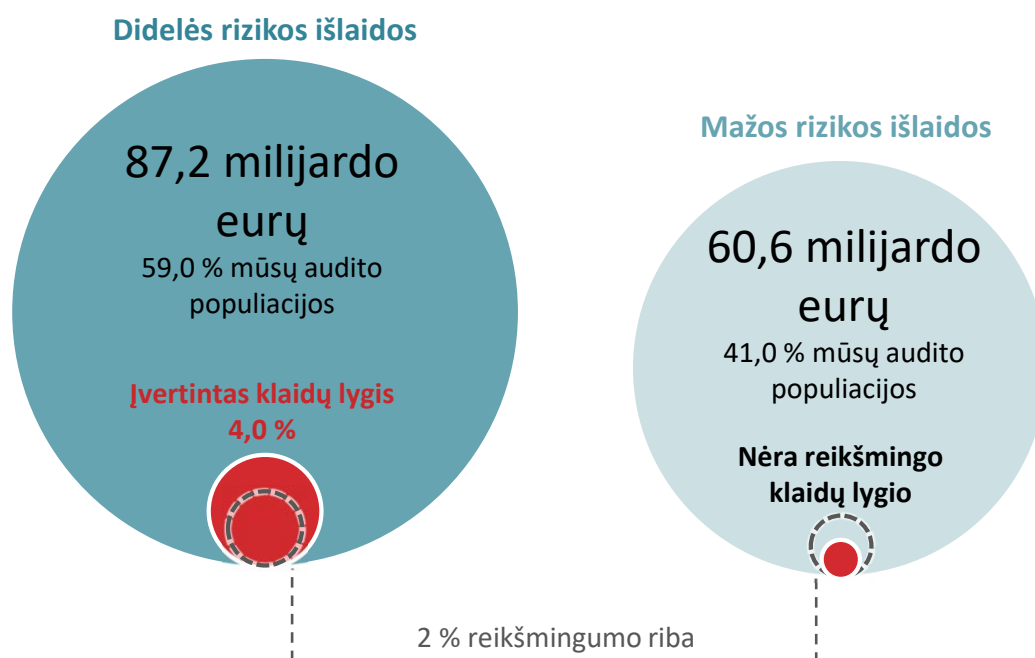
Dažniausiai pasitaikančios klaidos didelės rizikos išlaidų grupėje buvo:

- netinkami finansuoti projektai ir išlaidos, taip pat vidaus rinkos taisyklių pažeidimai (visų pirma, valstybės pagalbos taisyklių nesilaikymas) srityje „Sanglauda“;
- netinkamos finansuoti išlaidos, administracinės klaidos ir esminių patvirtinamųjų dokumentų nebuvimas kaimo plėtros, rinkos priemonių, aplinkos, klimato politikos ir žuvininkystės išlaidų srityje – visa tai kartu sudaro apie 31 % visų srities „Gamtos išteklių“ išlaidų;
- netinkamos finansuoti išlaidos, visų pirma tiesioginės personalo ir tiesioginės kitos išlaidos, susijusios su mokslinių tyrimų išlaidomis (programa „Horizontas 2020“ ir BP7), kurios sudaro apie 57 % visų išlaidų srityje „Konkurencingumas“, ir
- patvirtinamųjų dokumentų nebuvimas, viešųjų pirkimų taisyklių nesilaikymas, taip pat nepatirtos išlaidos ir netinkamos finansuoti išlaidos srityje „Europos vaidmuo pasaulyje“.

Palyginti su ankstesniais ketveriais metais, 2020 m. didelės rizikos išlaidos dar labiau padidėjo ir aiškiai sudaro didžiąją mūsų audito populiacijos dalį – apie 59 % (2019 m. – 53 %). Šios rūšies išlaidų dalis padidėjo daugiausia dėl to, kad mūsų „Sanglaudos“ audito populiacija padidėjo dar 20 milijardų eurų. Įvertintas didelės rizikos išlaidų klaidų lygis buvo 4,0 % (2019 m. – 4,9 %).

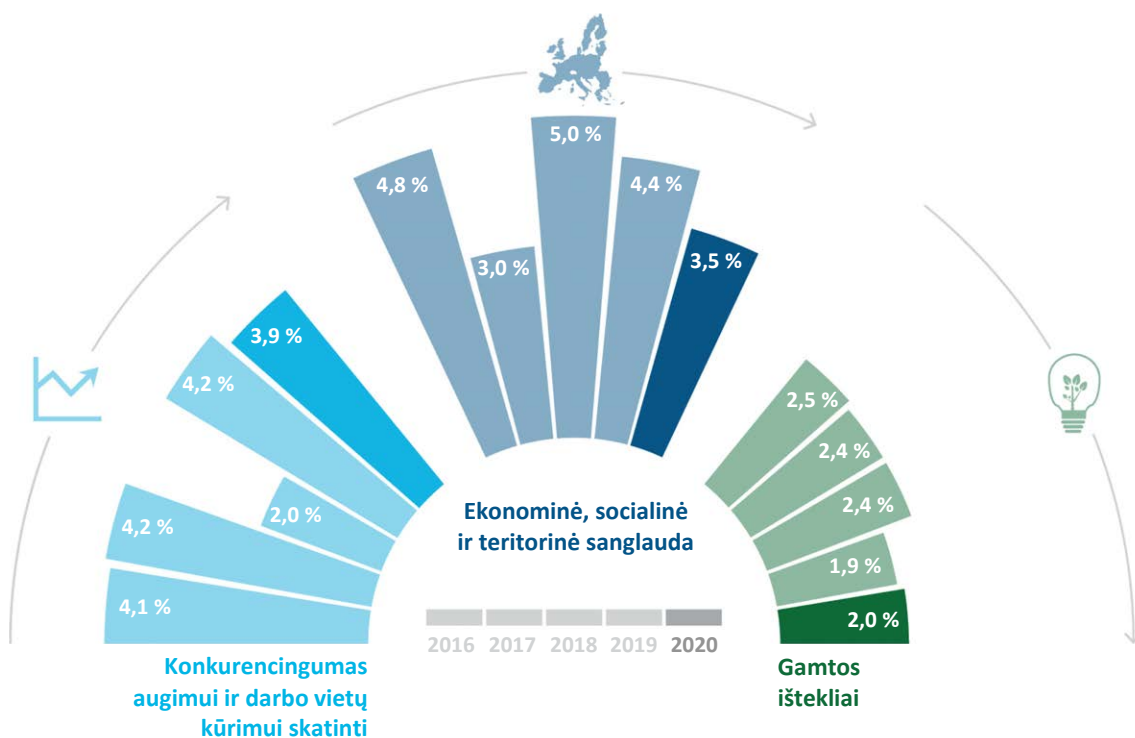
Mažos rizikos išlaidos sudarė likusį 41 % mūsų audito populiacijos (2019 m. – 47 %) ir daugiausia apėmė su teisėmis į išmokas susijusius mokėjimus. Įvertintas klaidų lygis šioje populiacijos dalyje buvo mažesnis už mūsų 2 % reikšmingumo ribą (žr. **3 diagramą**).

3 diagrama. Klaidų lygyje atsispindi rizikos lygis

4 diagramoje palyginami 2016–2020 m. įvairių išlaidų sričių įvertinti klaidų lygiai. Daugiau informacijos apie rezultatus pateikta skyriuje „**Išsamesnė mūsų rezultatų analizė**“ ir atitinkamuose mūsų **2020 m. metinės ataskaitos skyriuose**.

4 diagrama. Mūsų aptiktų klaidų lygių įverčiai atrinktose ES išlaidų srityse (2016–2020 m.)

Mūsų aptiktų klaidų lygių įverčių palyginimas su Komisijos įverčiais

Metinėje valdymo ir veiksmingumo ataskaitoje, už kurią atsakinga Komisijos narių kolegija, apibendrinama pagrindinė metinių vidaus kontrolės ir finansų valdymo veiklos ataskaitų informacija. Ji apima riziką atliekant mokėjimą – tai Komisijos apskaičiuota suma, kuri buvo išmokėta nesilaikant galiojančių taisyklių. Komisijos bendras 2020 m. rizikos atliekant mokėjimą įvertis yra 1,9 %. Tai yra žemiau mūsų reikšmingumo ribos (2,0 %) ir mūsų įvertinto klaidų lygio (2,7 %).

Be to, kiekvienoje Komisijos generalinio direktorato metinėje veiklos ataskaitoje pateikiamas pareiškimas, kuriame generalinis direktorius teikia patikinimą, kad ataskaitoje finansinė informacija yra tinkamai pateikta ir kad operacijos, už kurias jis yra atsakingas, yra teisėtos ir tvarkingos. Šiuo tikslu visi generaliniai direktoratai pateikė savo išlaidų rizikos atliekant mokėjimą įverčius.

Manome, kad praėjusiais metais mūsų nurodyti probleminiai klausimai, susiję su Komisijos bendros audito tarnybos atliktais *ex post* audита („Konkurencingumas“), valstybių narių kontrolės priemonėmis, atspindinčiomis jų kontrolės statistikoje („Gamtos ištekliai“), valstybių narių audito institucijų atliekamomis patikromis („Sanglauda“) ir kasmet užsakomu likutinio klaidų lygio (LKL) tyrimu („Europos vaidmuo pasaulyje“), vis dar neišspręsti ir daro poveikį vertinant riziką atliekant mokėjimą.

Pateikę konkretų DFP išlaidų kategorijos vertinimą, palyginome Komisijos 2020 m. riziką atliekant mokėjimą su mūsų įvertintu klaidų lygiu. Iš palyginimo matyti, kad Komisijos nurodyta rizika

atliekant mokėjimą yra mažesnė nei mūsų įvertintas klaidų lygis srityse „Konkurencingumas“, „Sanglauda“ ir „Gamtos išteklių“.

Šiais metais apžvelgėme Komisijos ataskaitas dėl finansinių pataisų ir susigrąžinimų ir nustatėme, kad jos yra sudėtingos ir ne visada aiškos. Taip pat atkreipėme dėmesį į tai, kad kai kurie nurodyti susigrąžinimai buvo atlikti 2005 m., o gryniosios pataisos – 1994–1999 m. programavimo laikotarpiu. Sanglaudos srityje, iki 2020 m. pabaigos 2014–2020 m. programavimo laikotarpiui dar nebuvo padaryta jokių grynųjų finansinių pataisų.

Pranešėme OLAF apie šešis įtariamo sukčiavimo atvejus

Visus mūsų audito metu nustatytus įtariamo sukčiavimo atvejus pranešame ES kovos su sukčiavimu tarnybai (OLAF), o ji, kai tinkama, bendradarbiaudama su nacionalinėmis teisminėmis institucijomis, nusprendžia, ar atlikti šių atvejų tyrimą ir įgyvendinti tolesnes priemones. 2020 m. OLAF perdavėme nagrinėti šešis įtariamo sukčiavimo atvejus (2019 m. – devynis). OLAF pradėjo tyrimą dėl visų praneštų atvejų. 2021 m. birželio mėn. pradėjome bendradarbiauti su Europos prokuratūra (EPPO), remdamiesi abiejų organizacijų administraciniu susitarimu.

*Norite sužinoti daugiau? Visa informacija apie nustatytus pagrindinius faktus pateikta mūsų **2020 m. metinės ataskaitos** 1 skyriuje. Visa metinė ataskaita yra pateikta mūsų [interneto svetainėje](https://eca.europa.eu) (eca.europa.eu).*

Išsamesnė mūsų rezultatų analizė

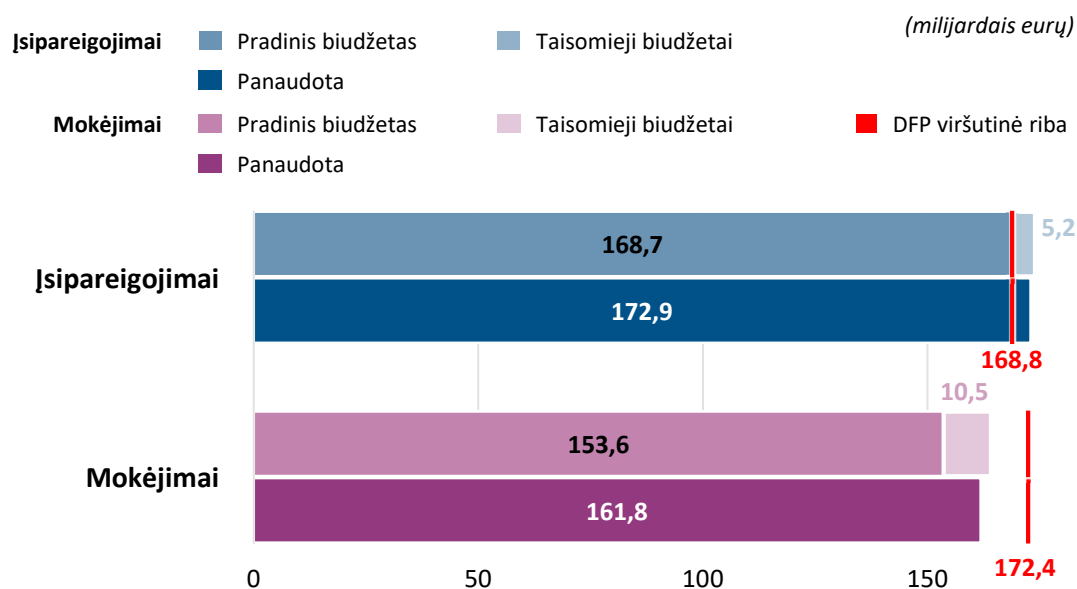
Biudžeto ir finansų valdymas

Biudžeto vykdymas ir panaudojimas 2020 m.

Turimas biudžetas buvo beveik visiškai įvykdytas

DFP reglamentu nustatomas maksimalus dydis kiekvieniems iš septynerių DFP metų. Šios viršutinės ribos taikomos naujiems ES finansiniams įsipareigojimams (*įsipareigojimų asignavimams*) ir mokėjimams, kurie gali būti atlikti iš ES biudžeto (*mokėjimų asignavimams*). Žr. [5 diagramą](#).

5 diagrama. Biudžeto vykdymas 2020 m.

2020 m. įsipareigojimų asignavimai buvo beveik visiškai panaudoti: 172,9 milijardo eurų iš galutiniame biudžete numatytų 173,9 milijardo eurų (99.5 %). Tiek asignavimai, tiek jų įgyvendinimo būdas viršijo DFP viršutinę ribą (168,8 milijardo eurų). Šią viršutinę ribą buvo galima viršyti naudojant specialias priemones, kaip antai Europos Sąjungos solidarumo fondą.

2020 m. pagal DFP viršutinę ribą mokėjimų asignavimams buvo skirta 172,4 milijardo eurų, o galutiniame biudžete mokėjimams numatytos sumos siekė 164,1 milijardo eurų. Faktiniai mokėjimai iš viso sudarė 161,8 milijardo eurų, t. y. 10,6 milijardo eurų mažiau nei nustatyta viršutinė riba.

Nors buvo atlikta daug su COVID-19 pandemija susijusių biudžeto pakeitimų, Komisija dar nepateikė duomenų apie šiam tikslui panaudotas ES lėšas

Siekiant greitai reaguoti į COVID-19 pandemiją ir suteikti paramą, buvo pasitelktos dvi pagrindinės biudžeto priemonės: taisomieji biudžetai ir perskirstymai. Bendra papildomų įsipareigojimų asignavimų suma, įtraukta į taisomuosius biudžetus, sudarė 5,2 milijardo eurų, iš jų 3,3 milijardo eurų skirta su COVID-19 susijusioms išlaidoms. Mokėjimų asignavimams bendra taisomųjų biudžetų suma per visus metus siekė 10,5 milijardo eurų, iš jų 9,4 milijardo eurų skirta su COVID-19 susijusioms išlaidoms. Kiti su pandemija susijusių pokyčių pavyzdžiai: vienus metus buvo galima perskirstyti lėšas tarp regionų, panaikinti reikalavimą sutelkti finansavimą konkrečioms temoms ir iki 100 % skirti bendro finansavimo. Taip pat nebuvo reikalaujama, kad valstybės narės į ES biudžetą grąžintų 7,6 milijardo eurų nepanaudoto metinio išankstinio finansavimo iš ankstesnių metų ESI fondų lėšų.

Siekdama padidinti skaidrumą ir atsižvelgti į Europos Parlamento prašymus pateikti informaciją, Komisija pirmąjį 2020 m. pusmetį pradėjo viduje stebėti su COVID-19 susijusioms reikmėms naudojamas ES lėšas. Komisija dar nepaskelbė ataskaitos dėl išlaidų, susijusių su COVID-19.

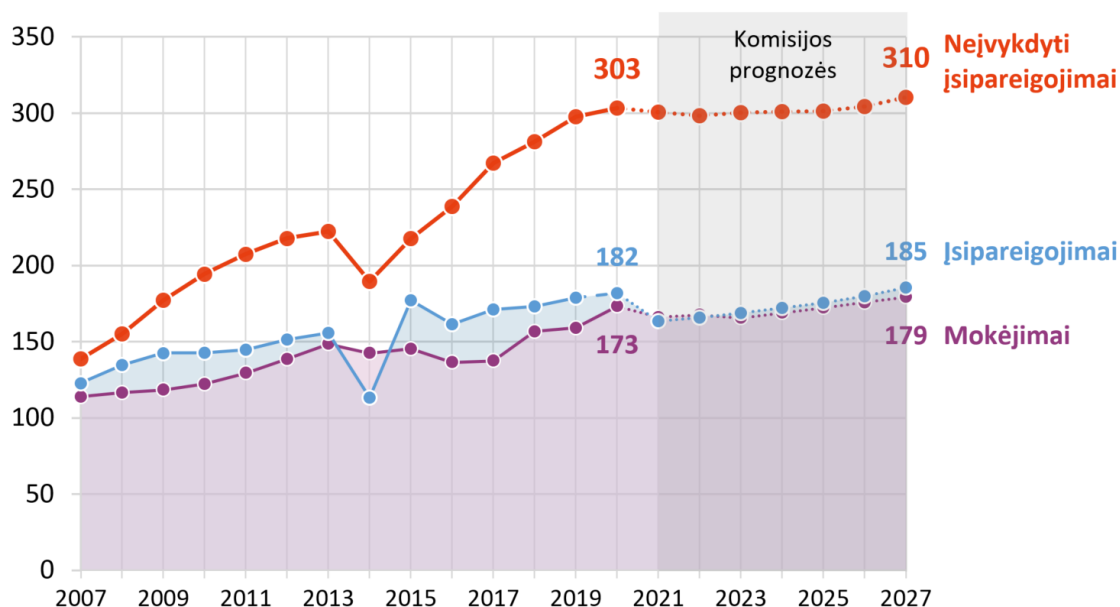
Neįvykdyti įsipareigojimai viršijo 300 milijardų eurų

Neįvykdyti įsipareigojimai, susidarę dėl to, kad įsipareigojimų lygis yra didesnis nei atliktų mokėjimų suma, toliau didėjo ir iki 2020 m. pabaigos pasiekė 303,2 milijardo eurų (žr. [6 diagramą](#)). Šis padidėjimas buvo mažesnis nei ankstesniais metais iš dalies dėl to, kad kovai su COVID-19 pandemija buvo skirta papildomų mokėjimų asignavimų.

Remiantis Komisijos ilgalaikėmis prognozėmis, į kurias neįtraukta priemonė „Next Generation EU“ (NGEU), tokio aukšto lygio neįvykdytų įsipareigojimų suma turėtų išlikti gana stabili iki 2027 m. Taip iš esmės bus dėl labai mažo metinio atotrūkio tarp įsipareigojimų asignavimų ir mokėjimų asignavimų 2021–2027 m. DFP, o to nebuvo dviejose ankstesnėse DFP. Tačiau neįvykdyti įsipareigojimai padidės, jei, kaip ir 2016–2020 m., įsipareigojimai išliks dideli, o mokėjimo prašymai dėl įgyvendinimo vėlavimų bus mažesni nei tikėtasi.

6 diagrama. Neįvykdyti įsipareigojimai, įsipareigojimai ir mokėjimai (2007–2027 m.)

(milijardais eurų)

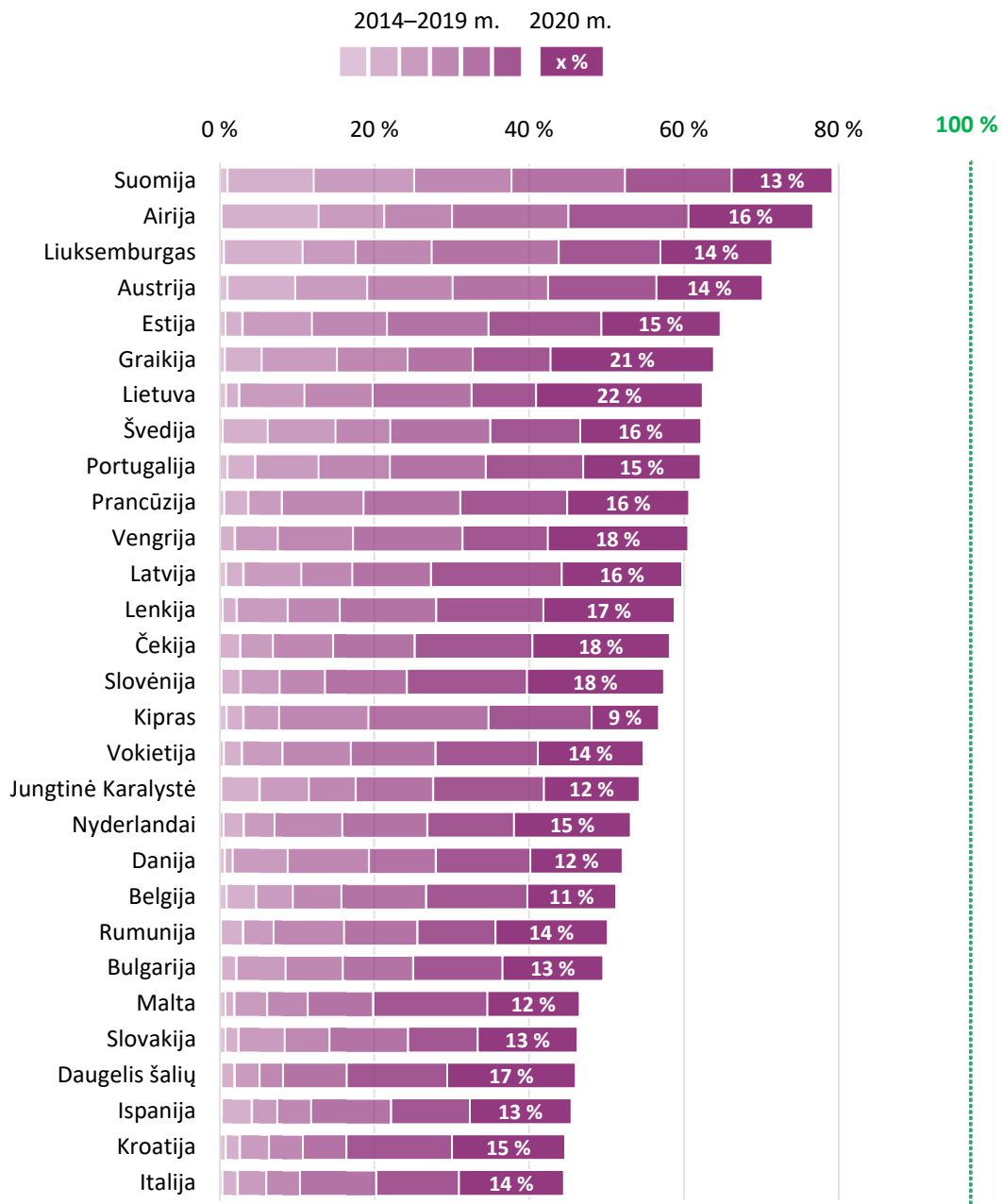

Nors 2020 m. ESI fondų lėšų įsisavinimas paspartėjo, jis vis tiek buvo lėtesnis nei pagal ankstesnę DFP.

2014–2020 m. DFP bendras metinio lėšų įsisavinimo lygis 2020 m. – paskutiniais dabartinės DFP metais – buvo toks pat kaip 2013 m. (15 %), t. y. paskutiniais ankstesnės 2007–2013 m. DFP metais. Tačiau suvestinis įsisavinimas buvo maždaug 7 % mažesnis nei ankstesnėje DFP. Nors iki 2020 m. pabaigos buvo įsipareigota dėl visų valstybėms narėms skirtų ESI fondų lėšų (465 milijardų eurų), 45 % (209 milijardai eurų) lėšų vis dar neįsisavinta. Ši suma yra pagrindinė 2020 m. pabaigoje 303 milijardų eurų neįvykdytų įsipareigojimų dalis.

Kaip parodyta **7 diagramoje**, valstybės narės labai skirtingai įsisavina pagal 2014–2020 m. DFP joms skirtas ESI fondų lėšas. Pavyzdžiui, nors Suomija iki 2020 m. pabaigos įsisavino 79 % visų jai skirtų asignavimų, trys valstybės narės, kuriose įsisavinimo lygis buvo žemiausias (Italija, Kroatija ir Ispanija), panaudojo tik maždaug 45 % įsipareigotų sumų.

7 diagrama. Metinio ESI fondų lėšų įsisavinimo lygis kiekvienoje valstybėje narėje 2014–2020 m.

Ankstesnė patirtis rodo, kad tikėtina, jog lėšų įsisavinimo lygis didės, tačiau nepakankamai sparčiai, kad būtų galima įsisavinti visas lėšas. 2014 m. Komisija sudarė sanglaudos politikos programų geresnio įgyvendinimo specialios paskirties darbo grupę. Dėl taikytų priemonių labai padidėjo likusių 2007–2013 m. laikotarpio lėšų įsisavinimas susijusiose valstybėse narėse, tačiau nustatėme, kad rezultatams skiriama nepakankamai dėmesio.

Pagrindinės rizikos ir iššūkiai ES biudžetui artimiausiais metais

2021–2027 m. DFP ir priemonei NGEU kyla rizikos ir iššūkiai

2021–2027 m. DFP laikotarpiu bus galima skirti iki 750 milijardų eurų pagal priemonę NGEU, kuria siekiama šalinti pandemijos padarinius, išlaikyti nustatytus ES politikos sričių tikslus ir sudaryti sąlygas valstybėms narėms tapti atsparesnėms bei tvaresnėms ir geriau pasirengti ateičiai.

Bendras finansavimas pagal priemonę NGEU ir 2021–2027 m. DFP sudarys 1 824 milijardus eurų (2018 m. kainomis), iš jų 1 074 milijardai eurų bus skirta pagal pačią DFP, o tai sudaro beveik dvigubai didesnę sumą palyginti su asignavimais pagal ankstesnę DFP.

Nustatėme šias pagrindines rizikas ir iššūkius:

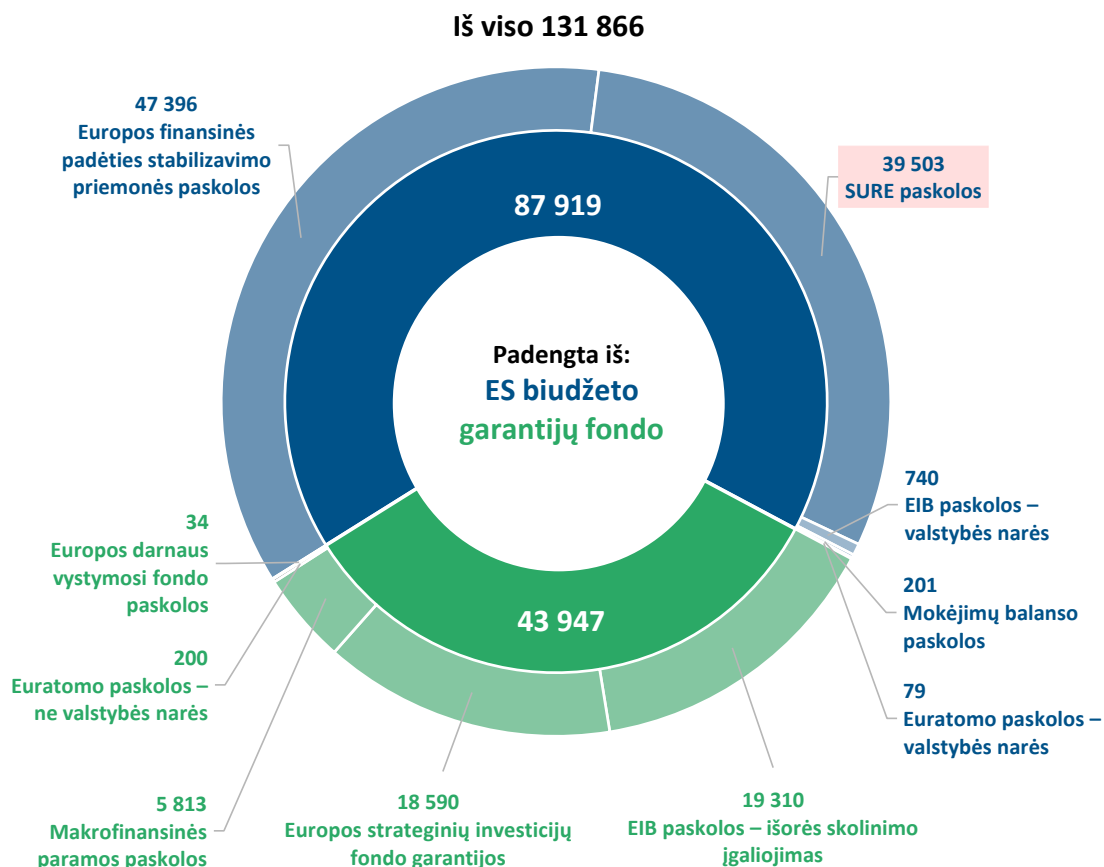
- riziką, kad 2021–2027 m. DFP laikotarpiu bus vėluojama pradėti įgyvendinti pasidalijamojo valdymo fondus;
- iššūkius, susijusius su patikimu finansų valdymu naudojant lėšas dėl pokyčių, kuriuos lėmė COVID-19.

Priemonė SURE padidino ES biudžeto finansinės rizikos poziciją

Bendra ES biudžeto rizikos pozicija, susijusi su neapibrėžtaisiais įsipareigojimais (įsipareigojimais, kurie priklauso nuo konkretaus įvykio ateityje) padidėjo nuo 90,5 milijardo eurų 2019 m. pabaigoje iki 131,9 milijardo eurų 2020 m. pabaigoje, t. y. 46 %. Padidėjimą beveik visiškai nulėmė pradėta taikyti Europos laikinos paramos priemonė nedarbo rizikai dėl ekstremaliosios situacijos švelninti (priemonė SURE). Prie padidėjimo prisidėjo ir 2020 m. pabaigoje valstybių narių pasiskolinti 39,5 milijardo eurų (žr. [8 diagramą](#)). Nors dėl SURE paskolų padidėja bendra rizikos pozicija, susijusi rizika sumažinama taikant priemonėje numatytas apsaugos priemones.

8 diagrama. ES biudžeto rizikos pozicija

(milijonais eurų)

Nuo 2021 m. priemonė NGEU turės didelį poveikį bendrai rizikos pozicijai

Per kelerius ateinančius metus priemonė NGEU gerokai padidins bendrą ES biudžeto rizikos poziciją – iki 750 milijardų eurų (2018 m. kainomis).

Komisija ES vardu finansų rinkose skolinis reikiamų lėšų dotacijoms bei biudžeto garantijoms (390 milijardų eurų) ir valstybių narių paskoloms (iki 360 milijardų eurų) finansuoti. Šis skolinimasis bus garantuojamas ES biudžeto lėšomis, todėl jo bendra rizikos pozicija galėtų padidėti net iki maždaug 940 milijardų eurų. Taigi Komisija susidurs su iššūkiu per trumpą laiką padidinti savo administracinius gebėjimus, kad užtikrintų kaip niekada anksčiau didesnių sandorių kapitalo rinkose patikimą valdymą, įskaitant obligacijų išleidimą ir finansinių rizikų valdymą.

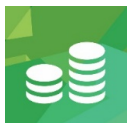
Mūsų rekomendacijos

Rekomenduojame, kad:

- o tam, kad būtų galima teikti išsamias ataskaitas dėl su COVID-19 pandemija susijusių įsipareigotų ir išleistų sumų – įskaitant 2020 m. įsipareigotas sumas arba sumas, dėl kurių pasirašytos sutartys –, Komisija turėtų standartizuoti ES biudžeto išlaidų su COVID-19 susijusioms reikmėms registravimą ir bent kartą per metus pranešti apie jas biudžeto valdymo institucijai tol, kol manoma, kad tai būtina;
- o tam, kad būtų palaipsniui mažinamas bendras neįvykdytų įsipareigojimų lygis ateinančiais metais, Komisija turėtų išanalizuoti veiksnius, prisidedančius prie neįvykdytų įsipareigojimų raidos, ir, remdamasi rezultatais, imtis atitinkamų veiksmų;
- o atsižvelgiant į tai, kad ateinančiais metais gerokai padidės ES finansavimo lygis ir padaugės jo rūšių, įskaitant likusias ankstesnio DFP laikotarpio sumas, Komisija turėtų nustatyti priemones, kuriomis būtų užtikrintas papildomos konsultacinės paramos nacionalinėms institucijoms teikimas, taip sudarydama palankesnes sąlygas valstybėms narėms patikimai panaudoti šias lėšas.

*Norite sužinoti daugiau? Visa informacija apie mūsų ES biudžeto ir finansų valdymo srityje nustatytus pagrindinius faktus pateikta **2020 m. metinės ataskaitos** 2 skyriuje.*

Pajamos

174,3 milijardo eurų

Ką mes auditavome

Mūsų auditas apėmė ES biudžeto pajamų dalį, iš kurios finansuojamos ES išlaidos. Tikrinome kai kurias pagrindines kontrolės sistemas, skirtas nuosaviems ištekliams valdyti, bei pajamų operacijų imtį.

Valstybių narių įnašai, grindžiami jų bendrosiomis nacionalinėmis pajamomis (BNPj), sudarė 70,6 % visų ES pajamų 2020 m., o pridėtinės vertės mokestis (PVM) grindžiami nuosavi ištekliai sudarė 9,9 %. Šie įnašai apskaičiuojami remiantis valstybių narių teikiamais makroekonominiais statistiniais duomenimis ir įverčiais.

Tradiciniai nuosavi ištekliai (TNI), kuriuos sudaro už importą surinkti muitai ir kuriuos ES vardu surinko valstybių narių administravimo institucijos, papildomai davė 11,4 % ES pajamų. Likę 8,1 % ES pajamų buvo iš kitų šaltinių (pavyzdžiui, įnašų ir grąžinamųjų išmokų, susijusių su ES susitarimais ir programomis, perviršiu iš ankstesnių metų ir kitų pajamų).

Ką mes nustatėme

Audituojama suma	Paveikta reikšmingo klaidų lygio?
174,3 milijardo eurų	Ne – 2019 m. ir 2020 m. reikšmingų klaidų nebuvo

Prevenčinės ir taisomosios priemonės

Mūsų tikrintos su pajamomis susijusios sistemos apskritai buvo veiksmingos. Tačiau pagrindinės TNI vidaus kontrolės priemonės, kurias vertinome kai kuriose valstybėse narėse, ir BNPj tikrinimo ciklo užbaigimas, kurį vertinome Komisijoje, buvo iš dalies veiksmingi dėl nuolatinių trūkumų.

Taip pat nustatėme reikšmingų valstybių narių kontrolės, siekiant sumažinti muitų nepriemoką, trūkumų, kuriems šalinti reikia ES veiksmų. Šie trūkumai neturi įtakos mūsų audito nuomonei dėl pajamų, nes jie susiję ne su finansinėse ataskaitose atspindimomis operacijomis, o su rizika, kad TNI bus neišsamūs. Mūsų naujausioje [specialiojoje ataskaitoje Nr. 04/2021](#) dėl muitinio tikrinimo rekomenduota gerinti padėtį šioje srityje.

2020 m. Komisija užbaigė visų valstybių narių BNPj duomenų, susijusių su nuosavais ištekliais, tikrinimo ciklą nuo 2010 m. Komisija šiuo atžvilgiu nustatė daug BNPj išlygų, pagal kurias valstybių narių statistiniai duomenys paprastai gali būti keičiami 10 metų. Tai padidina biudžeto neapibrėžtumą nacionaliniuose biudžetuose, kiek tai susiję su BNPj grindžiamais įnašais.

Dėl BNPj išlygos, susijusios su globalizacijos poveikiu, Komisija išimties tvarka sutrumpino duomenų tikslinimo laikotarpį ir nustatė, kad pradiniais pokyčių metais bus 2018 m. Tačiau, dėl tokios išimties prastėja valstybių narių BNPj palyginamumas, patikimumas ir išsamumas 2010–2017 m. laikotarpiu. Šis ribojimas neatitinka ES taisyklių dėl BNPj pagrįstų nuosavų išteklių apskaičiavimo.

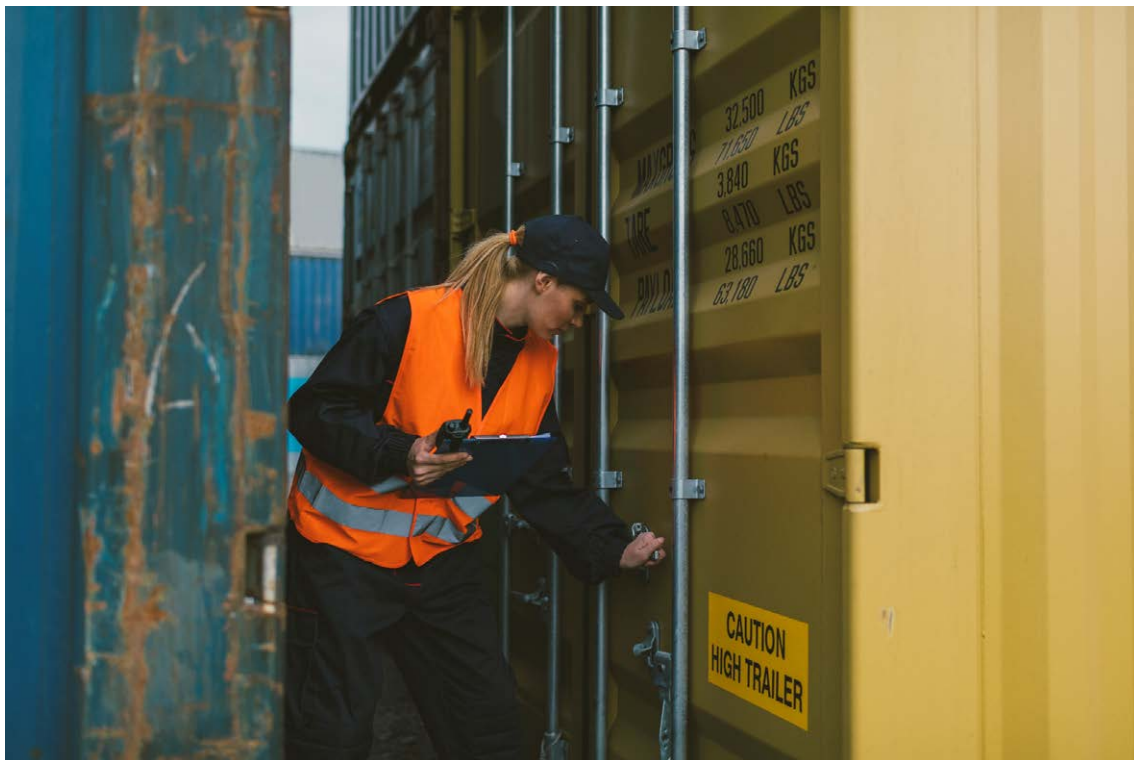
Penktus metus iš eilės savo 2020 m. metinėje veiklos ataskaitoje Komisijos Biudžeto generalinis direktoratas išlaikė išlygą, kad į ES biudžetą pervedamos TNI sumos yra netikslios dėl nepakankamo iš Kinijos importuojamų tekstilės gaminių ir batų įvertinimo 2011–2017 m. laikotarpiu. Pirmą kartą išlyga buvo nustatyta 2016 m., kai buvo kiekybiškai įvertinti Jungtinei Karalystei priskirtini TNI nuostoliai. 2018 m. jos taikymas išplėstas ir kitoms valstybėms narėms. Laukiama, kol Europos Sąjungos Teisingumo Teismas priims sprendimą dėl pažeidimo bylos Komisija prieš Jungtinę Karalystę dėl TNI nuostolių, atsiradusių dėl šio nepakankamo importo iš Kinijos įvertinimo.

Vis dar esama nuolatinių nacionalinių kontrolės sistemų trūkumų rengiant TNI ataskaitas. Konkrečiu Nyderlandų atveju jau suabejojome Nyderlandų nuo 2013 m. teikiamų TNI ataskaitų patikimumu dėl maitinės IT sistemos apribojimų.

Mūsų rekomendacijos

Rekomenduojame, kad:

- Komisija peržiūrėtų ir atnaujintų savo metodą dėl valstybių narių BNPj duomenų tikrinimo būsimuose daugiamečiuose cikluose, siekiant dar labiau supaprastinti procesą ir sutrumpinti laikotarpį, per kurį BNPj duomenys gali būti keičiami pasibaigus ciklui;
- Komisija, bendradarbiaudama su valstybių narių statistikos institucijomis, toliau gerintų globalizacijos pateikimą nacionalinėse sąskaitose, siekdama atsižvelgti į BNPj išlygą šioje srityje nuo 2018 m. Jei pirmiau nurodytos išlygos dėl nacionalinių sąskaitų panaikinimo poveikis valstybėse narėse labai skirtųsi, Komisija turėtų iš naujo įvertinti ankstesnių metų BNPj duomenų kokybę, siekiant, kad biudžeto valdymo institucija būtų informuota apie galimą peržiūrėtų statistinių duomenų poveikį pajamų biudžetui nuo 2010 m.;
- Nyderlandams užtikrinti, kad jų mėnesinės ir ketvirtinės TNI ataskaitos būtų patikimos šalinant dabartinius maitinės IT sistemos trūkumus.

Norite sužinoti daugiau? Visa informacija apie mūsų atliktą ES pajamų auditą pateikta [2020 m. metinės ataskaitos](#) 3 skyriuje.

Konkurencingumas augimui ir darbo vietų kūrimui skatinti

Iš viso: 24,1 milijardo eurų

Ką mes auditavome

Šios politikos srities išlaidų programos atlieka svarbų vaidmenį skatinant augimą ir kuriant darbo vietas Europos Sąjungoje, taip pat puoselėjant įtraukią visuomenę. Mokslinių tyrimų ir inovacijų programa „Horizontas 2020“ (ir jos pirmtakė Septintoji bendroji programa, BP 7) ir švietimo, mokymo, jaunimo ir sporto programa „Erasmus+“ sudaro didžiąją išlaidų dalį. Iš kitų programų yra teikiamas finansavimas kosmoso programai „Galileo“ (ES pasaulinei palydovinės navigacijos sistemai), Europos infrastruktūros tinklų priemonei (EITP) ir tarptautiniam termobranduoliniam reaktoriui (ITER).

2020 m. audito šioje srityje metu buvo tikrinamos 16,3 milijardo eurų išlaidos. Didžiąją dalį šių išlaidų tiesiogiai valdė Komisija. Pasirašius susitarimą dėl dotacijos, Komisija skiria avansus viešojo arba privačiojo sektoriaus paramos gavėjams ir, kadangi jie bendrai finansuoja projektų daromą pažangą, padengia dalį jų praneštų visų išlaidų, atskaitydama išmokėtus avansus. Programos „Erasmus+“ išlaidas Komisijos vardu daugiausia valdo nacionalinės agentūros (apie 80 % dotacijų).

Ką mes nustatėme

Audituojama suma	Paveikta reikšmingo klaidų lygio?	Įvertintas labiausiai tikėtinas klaidų lygis
16,3 milijardo eurų	Taip	3,9 % (2019 m. – 4,0 %)

Apskritai, vertiname, kad klaidų lygis srityje „Konkurencingumas augimui ir darbo vietų kūrimui skatinti“ yra reikšmingas.

2020 m. 64 (48 %) iš 133 mūsų tikrintų operacijų buvo paveiktos klaidų.

Dauguma klaidų buvo susijusios su netinkamomis finansuoti išlaidomis, pavyzdžiui, pervertintomis personalo sąnaudomis, arba nepatirtomis išlaidomis.

Subrangos srityje daugiausia iškilo probleminių klausimų dėl to, kad paramos gavėjai ne visada žinojo, kad tiesioginės personalo išlaidos ir išorės konsultantų išlaidos pagal ES finansuojamas programas („Horizontas 2020“ ir EITP) yra traktuojamos skirtingai. Ypač didelė rizika padaryti tokių klaidų kyla MVĮ, kurios yra labai skatinamos dalyvauti mokslinių tyrimų programose, tačiau gali turėti mažai darbuotojų arba visai jų neturėti, todėl naudojasi kitų įmonių paslaugomis.

Pavyzdys. Subrangos išlaidos, deklaruotos kaip tiesioginės personalo išlaidos, dėl kurių susidarė netinkamų finansuoti netiesioginių išlaidų

Viena iš tikrintų MVĮ iš tiesų buvo priedangos įmonė. Ji neturėjo nei savo darbuotojų, nei patalpų. Įmonės adresas buvo vieno iš MVĮ savininkų privati gyvenamoji vieta. Įmonė rėmėsi laisvai samdomų darbuotojų, dirbusių kitose šalies vietose arba užsienyje, paslaugomis. Ji deklaravo laisvai samdomiems darbuotojams atliktus mokėjimus kaip tiesiogines personalo išlaidas.

Dėl savo darbo prie projekto savininkai sudarė konsultavimo paslaugų sutartį su savo įmone. Jie pateikė sąskaitas faktūras už savo paslaugas įmonei ir vėliau paprašė ES kompensuoti išlaidas beveik tris kartus didesniais nei programos „Horizontas 2020“ įkainiais, kurie taikomi darbo užmokesčio negaunantiems MVĮ savininkams. Kadangi subrangos išlaidos buvo neteisingai priskirtos prie personalo išlaidų, įmonė taip pat deklaravo 115 000 eurų netiesiogines išlaidas darbuotojams ir patalpoms, kurių ji neturėjo.

„Horizontas 2020“

Programos „Horizontas 2020“ ir BP 7 išlaidos vis dar susijusios su didesne rizika ir tebėra pagrindinis klaidų, kurias nustatome, šaltinis. Nustatėme kiekybiškai įvertinamų klaidų, susijusių su netinkamomis finansuoti išlaidomis 28 iš 84 nagrinėtų mokslinių tyrimų ir inovacijų operacijų. Tai sudaro 66 % mūsų įvertinto klaidų lygio šioje pakategorėje 2020 m.

Personalo išlaidų deklaravimo pagal programą „Horizontas 2020“ taisyklės tebėra sudėtingos, nepaisant pastangų jas supaprastinti, o šių išlaidų apskaičiavimas tebėra pagrindinis klaidų išlaidų deklaracijose šaltinis.

Pasibaigus projektui paramos gavėjų pasamdyti auditoriai pateikia finansinės būklės ataskaitos sertifikatus, kuriais siekiama padėti Komisijai patikrinti, ar finansinės būklės ataskaitose deklaruotos išlaidos yra tinkamos finansuoti. Mes ne kartą nurodėme šių sertifikatų trūkumus. 2020 m. nustatėme, kad sertifikatus pateikę auditoriai nenustatė kelių mūsų imtyje aptiktų kiekybiškai įvertinamų klaidų.

Komisijos ataskaitos dėl tvarkingumo

Kalbant apie programą „Horizontas 2020“, Mokslinių tyrimų ir inovacijų (RTD) generalinis direktoratas nurodė, kad visų generalinių direktoratų ir kitų ES įstaigų, valdančių ES mokslinių tyrimų išlaidas, tikėtinas reprezentatyvus klaidų lygis yra 2,95 %. Pagrindinius *ex post* auditus atlieka RTD GD Bendroji audito tarnyba (BAT) arba jos vardu išorės rangovai.

Rengdami 2018 ir 2019 m. metines ataskaitas peržiūrėjome atsitiktinę 20 *ex post* auditų imtį ir nustatėme, kad 17 atvejų negalėjome pasikliauti išvadomis.

Nustatėme, kad BAT, atsižvelgdama į mūsų rekomendacijas, ėmėsi veiksmų, kad pagerintų savo *ex post* auditų kokybę. Nepaisant to, mes ir toliau radome atrankos procedūrų trūkumų, įskaitant susijusius su BAT atrankos taisyklėmis ir audito dokumentais.

Taip pat pažymėjome, kad tikėtinas reprezentatyvus klaidų lygis apima 0,13 procentinio punkto padidėjimą, kuriuo siekiama atsižvelgti į mūsų *ex post* auditų peržiūrų kiekybinius nustatytus faktus. Tačiau šis klaidų lygis gali būti nepakankamai įvertintas, nes neatsižvelgiama į tai, kad mūsų nustatytos klaidos taip pat galėjo būti padarytos mūsų netikrintų *ex post* auditų metu, todėl nebuvo galima kiekybiškai įvertinti mūsų kokybinių nustatytų faktų, pavyzdžiui, audito procedūrų trūkumų.

Mūsų rekomendacijos

Rekomenduojame Komisijai:

- išplėsti finansinės būklės ataskaitų sertifikatų aprėptį, kad į ją būtų įtrauktos naujos bendrosios mokslinių tyrimų programos „Europos horizontas“ vieneto įkainių kategorijos, siekiant padidinti vieneto įkainių klaidų aptikimo ir ištaisymo lygį;
- įgyvendinti veiksmus, kuriais, be kita ko, būtų periodiškai peržiūrimos pagrindinės finansinės būklės ataskaitose daromų klaidų priežastys, teikiamos rekomendacijos sudėtingais klausimais, kaip antai dėl subrangos taisyklių, ir vykdomos informavimo kampanijos siekiant sumažinti programos „Horizontas 2020“ klaidų lygį.
- Toliau gerinti *ex post* auditų kokybę šalinant imties sudarymo procedūrų trūkumus išlaidų ataskaitų lygmeniu ir koreguoti programos „Europos horizontas“ klaidų apskaičiavimo metodą.

Norite sužinoti daugiau? Visa informacija apie mūsų atliktą ES išlaidų auditą srityje „Konkurencingumas augimui ir darbo vietų kūrimui skatinti“ pateikta **2020 m. metinės ataskaitos** 4 skyriuje.

Ekonominė, socialinė ir teritorinė sanglauda

Iš viso: 59,5 milijardo eurų

Ką mes auditavome

Išlaidomis šioje pakategorėje siekiama stiprinti konkurencingumą ir mažinti įvairių ES valstybių narių ir regionų išsivystymo lygio atotrūkį. Finansavimas teikiamas per Europos regioninės plėtros fondą (ERPF), Sanglaudos fondą (SF), Europos socialinį fondą (ESF) ir kitas schemas, pavyzdžiui, Europos pagalbos labiausiai skurstantiems asmenims fondą ir Europos infrastruktūros tinklų priemonę (EITP).

Didžiąją išlaidų dalį pagal pasidalijamojo valdymo principą kartu valdo Komisija ir valstybės narės. ES bendrai finansuoja daugiametes veiksmų programas (VP), pagal kurias yra remiami projektai. Komisijoje už ERPF ir SF įgyvendinimą yra atsakingas Regioninės ir miestų politikos generalinis direktoratas (REGIO GD), o už ESF – Užimtumo, socialinių reikalų ir įtraukties generalinis direktoratas (EMPL GD).

Rengiant 2020 m. metinę ataskaitą auditavome 48,4 milijardo eurų šios srities išlaidų (2019 m. – 28,4 milijardo eurų). Pagal mūsų metodą ši suma taip pat apėmė 46,1 milijardo eurų vertės ankstesnių metų išlaidų, kurias Komisija priėmė arba patvirtino 2020 m.

Ką mes nustatėme

Audituojama suma	Paveikta reikšmingo klaidų lygio?	Įvertintas labiausiai tikėtinas klaidų lygis
48,4 milijardo eurų	Taip	3,5 % (2019 m. – 4,4 %)

Apskritai, mes vertiname, kad klaidų lygis srityje „Ekonominė, socialinė ir teritorinė sanglauda“ yra reikšmingas.

2020 m. patikrinome 227 operacijas. Nustatėme ir kiekybiškai įvertinome 23 klaidas, kurių valstybių narių audito institucijos nenustatė. Atsižvelgdami į 64 klaidas, kurias anksčiau nustatė ir koregavo už programas atsakingos valstybių narių institucijos (kurių bendra vertė siekia 834 milijonus eurų už abu programavimo laikotarpius kartu paėmus), vertiname, kad klaidų lygis sudaro 3,5 %.

Prie mūsų įvertinto klaidų lygio labiausiai prisidėjo netinkami finansuoti projektai ir išlaidos, vidaus rinkos taisyklių pažeidimai (visų pirma valstybės pagalbos taisyklių nesilaikymas) ir tai, kad nebuvo pagrindinių patvirtinamųjų dokumentų. Nustatytų klaidų skaičius ir poveikis rodo, kad esamos kontrolės priemonės dar nepakankamai sušvelnina šiai sričiai būdingą didelę klaidų riziką. Tai visų pirma pasakytina apie vadovaujančiąsias institucijas ir tarpines įstaigas. Apskritai jų atliekami pirmojo lygmens patikrinimai yra neveiksmingi paramos gavėjų deklaruojamų išlaidų netikslumams išvengti ar jiems nustatyti.

Projekto, kurio personalo išlaidos yra netinkamos finansuoti, pavyzdys

Vykdant mokslinių tyrimų projektą Lenkijoje, visos projekto vadovui tenkančios personalo išlaidos buvo deklaruotos kaip projekto išlaidos. Tačiau susitarime dėl dotacijos buvo nurodyta, kad projekto valdymo išlaidos padengiamos taikant netiesioginėms išlaidoms nustatytą fiksuotąją normą. Dėl šios priežasties projekto vadovui tenkančios išlaidos neturėjo būti deklaruojamos atskirai ir yra netinkamos finansuoti.

Taikant ESF reglamento 14 straipsnio 1 dalį pirmaisiais įgyvendinimo metais susidarė pernelyg didelis valstybei narei palankus disbalansas

Į mūsų imtį įtrauktų penkių ESF veiksmų paramos gavėjai teisingai deklaravo vienos Italijoje vykdomos veiksmų programos tinkamas finansuoti išlaidas, remdamiesi supaprastinto išlaidų apmokėjimo metodu, kurį nustatė vadovaujančioji institucija. Tačiau kiekvienu atveju tinkamų finansuoti išlaidų suma, kurią vadovaujančioji institucija deklaravo Komisijai, buvo grindžiama Komisijos fiksuotaisiais vieneto įkainiais. Taigi iš ES biudžeto kiekvienam atitinkamam veiksmui išmokėtos sumos daugiau nei 20 % viršijo paramos gavėjams išmokėtas sumas. Dėl šios tvarkos 2014–2020 m. laikotarpiu valstybės narės naudai susidarė didesnis nei 43 milijonų eurų disbalansas. Šiuo metu Komisijos šiai veiksmų programai nustatyti fiksuotieji vieneto įkainiai yra pernelyg palankūs.

Audito institucijų darbo vertinimas

Valstybėse narėse audito institucijos atlieka svarbų vaidmenį sanglaudos politikos patikinimo ir kontrolės sistemoje, visų pirma siekiant užtikrinti, kad likutiniai klaidų lygiai išliktų mažesni nei 2 % reikšmingumo riba.

Patikinimo dokumentų rinkinys – tai dokumentų, kuriuos kiekviena valstybė narė kasmet pateikia Komisijai dėl ESI fondų, rinkinys. Jį sudaro metinės finansinės ataskaitos, jų santrauka, kontrolės ataskaita, vadovybės pareiškimas ir audito nuomonė. Nuo 2017 m. mes peržiūrėjome 34 iš 116 audito institucijų darbą, susijusį su 26 patikinimo rinkiniais už 2014–2020 m. laikotarpį. Visais šiais atvejais audito institucijos buvo nurodžiusios mažesnius nei 2 % likutinius klaidų lygius. Nors savo darbu nesiekiame padaryti išvados dėl paties audito institucijų klaidų lygio teisingumo, mes nustatėme klaidų, kurių audito institucijos neaptiko. 12 iš 26 mūsų peržiūrėtų patikinimo rinkinių atveju nustatėme, kad likutiniai klaidų lygiai buvo nurodyti per maži ir iš tikrųjų viršijo 2 %.

Analogiškai mums tikrinant tris 2007–2013 metų laikotarpio užbaigimo dokumentų rinkinius paaiškėjo, kad, atlikus koregavimą, dviejų iš jų likutinis klaidų lygis viršijo 2 % reikšmingumo ribą.

Apskirtai per pastaruosius ketverius metus, kai tikriname audito institucijų darbą, nustatėme, kad beveik pusėje tikrintų patikinimo rinkinių (kalbant apie skaičių ir vertę), kuriuos pasirinkome audituoti, audito institucijos neteisingai nurodė mažesnį nei 2 % likutinį klaidų lygį. Dėl kelių audito institucijų darbe nustatytų trūkumų šio darbo patikimumas išlieka ribotas.

Taip pat nustatėme, kad audito institucijos nestebi sukčiavimo rizikos, nes tik 21 % mūsų imtyje esančių veiksmų turi audito dokumentus, kuriuose tinkamai atsižvelgta į tokią riziką.

REGIO GD ir EMPL GD teikiamos ataskaitos dėl srities „Sanglauda“ išlaidų tvarkingumo

Metinės veiklos ataskaitos yra pagrindinė Komisijos generalinių direktoratų naudojama priemonė, skirta pranešti, ar jie gali pagrįstai patikinti, kad valstybių narių kontrolės procedūromis yra užtikrinamas išlaidų tvarkingumas.

Be to, metinėse veiklos ataskaitose klaidų lygis nurodomas kaip pagrindinis veiklos rezultatų rodiklis dėl tvarkingumo. 2020 m. REGIO GD nurodė, kad pagrindinis veiklos rezultatų rodiklis 2 % viršijo reikšmingumo lygį (2,1 %), o EMPL GD nurodytas lygis buvo žemesnis (1,4 %). Savo 2018 m. metinėje ataskaitoje padarėme išvadą, kad dėl įvairių priežasčių likutinis klaidų lygis, parodytas kaip pagrindinis veiklos rezultatų rodiklis, turėtų būti laikomas minimaliu lygiu.

Komisija šiuos klaidų lygius naudojo 2020 m. metinėje valdymo ir veiksmingumo ataskaitoje, kad pateiktų informaciją apie tvarkingumą sanglaudos politikos srityje. Ji pranešė, kad bendra rizika mokėjimo metu buvo nuo 1,9 % iki 2,4 %. Tačiau dėl audito institucijų darbo trūkumų ir mūsų nustatytų probleminių klausimų, susijusių su šių dviejų generalinių direktoratų metinėse veiklos ataskaitose nurodytais pagrindiniais veiklos rezultatų rodikliais, manome, kad metinėse veiklos ir veiksmingumo ataskaitose pateikiami subendrinti lygiai gali būti laikomi tik minimaliais įverčiais.

Komisijos generaliniai direktoratai metinėje veiklos ataskaitoje pateikė išlygą dėl VP, dėl kurios atitinkamos valstybės narės valdymo ir kontrolės sistemos trūkumais keliama reikšminga rizika ES biudžetui. Todėl jie turėtų atsižvelgti į visą vertinimo metu turimą informaciją, įskaitant audito institucijų nurodytus klaidų lygius. Vis dėlto mes nustatėme, kad šie klaidų lygiai daugiausia buvo į finansines ataskaitas įtraukti laikini lygiai dėl išlaidų, kurių Komisija dar nepatvirtino. Todėl šios išlygos galėjo apimti ne visas reikšmingas rizikas.

Mūsų rekomendacijos

Be kita ko, Komisijai rekomenduojame:

- o atidžiai stebėti valstybes nares, taikančias fiksuotuosius vieneto įkainius, siekiant užtikrinti, kad dėl tokios schemos nesusidarytų pernelyg didelis valstybėms narėms palankus disbalansas. Komisija turėtų paprašyti valstybių narių pakoreguoti pernelyg didelius lygius ir panaikinti disbalansą, kad užbaigiant programą būtų išvengta galimybės pasipelninti;
- o skatinti audito institucijas į sukčiavimo rizikos kontrolinius sąrašus aiškiai įtraukti konkrečius klausimus ir dokumentuoti veiksmus, kurių imtasi siekiant pašalinti bet kokią audito metu nustatytą riziką;
- o prašyti, kad valstybės narės metinėje santraukoje pateiktų pakankamai informacijos dėl išvadų ir tolesnių priemonių dėl veiksmų, kuriems atlikti jos išsiėmė iš sąskaitų sumas, kurių vertinimas tebevyksta. Tai padidintų skaidrumą, kaip programų institucijos stebi šias sumas.

Norite sužinoti daugiau? Visa informacija apie mūsų atliktą ES išlaidų auditą srityje „Ekonominė, socialinė ir teritorinė sanglauda“ pateikta **2020 m. metinės ataskaitos** 5 skyriuje.

Gamtos ištekliai

Iš viso: 60,6 milijardo eurų

Ką mes auditavome

Ši išlaidų sritis apima bendrą žemės ūkio politiką (BŽŪP), bendrą žuvininkystės politiką ir dalį ES išlaidų, susijusių su aplinka ir klimato politika.

BŽŪP sudaro 97 % „Gamtos išteklių“ išlaidų. ES teisės aktuose nustatyti trys bendrieji BŽŪP tikslai yra šie:

- perspektyvi maisto gamyba, daugiausia dėmesio skiriant pajamoms iš žemės ūkio, žemės ūkio našumui ir kainų stabilumui;
- tvarus gamtos išteklių valdymas ir klimato politika, daugiausia dėmesio skiriant išmetamo šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio mažinimui, biologinei įvairovei, dirvožemiui ir vandeniui, ir
- subalansuotas teritorinis vystymasis.

BŽŪP išlaidos pagal Europos žemės ūkio garantijų fondą (EŽŪGF) skirstomos į dvi plačias kategorijas:

- tiesioginės išmokos ūkininkams, kurios yra visiškai finansuojamos iš ES biudžeto, ir
- žemės ūkio rinkos priemonės, kurios taip pat yra visiškai finansuojamos iš ES biudžeto, išskyrus kai kurias valstybių narių bendrai finansuojamas priemones, įskaitant skatinimo priemones.

Be to, įgyvendinant BŽP iš Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai (EŽŪFKP) biudžeto remiamos kaimo plėtros strategijos ir projektai. Nuo 2014–2020 m. laikotarpio pradžios EŽŪFKP priskiriamas ESI fondams ir jam taikomas ESI fondų bendrųjų nuostatų reglamentas.

2020 m. audito šioje srityje metu buvo tikrinamos 60,3 milijardo eurų išlaidos.

Komisija BŽŪP valdymą dalijasi su valstybėmis narėmis.

Ką mes nustatėme

Audituojama suma	Paveikta reikšmingo klaidų lygio?	Įvertintas labiausiai tikėtinas klaidų lygis
60,3 milijardo eurų	Arti reikšmingumo ribos	2,0 % (2019 m. – 1,9 %)

Apskritai, mes vertiname, kad klaidų lygis srityje „Gamtos ištekliai“ yra arti reikšmingumo ribos.

Kaip ir ankstesniais metais, tiesioginių išmokų, kurios daugiausia yra grindžiamos ūkininkų deklaruotu žemės ūkio paskirties žemės plotu ir kurios sudaro 69 % išlaidų srityje „Gamtos ištekliai“, klaidų lygis nebuvo reikšmingas. Kalbant apie likusias sritis (kaimo plėtra, rinkos priemonės, aplinka, žuvininkystė, aplinka ir klimato politika), iš mūsų rezultatų apskritai matyti, kad klaidų lygis yra reikšmingas.

Tiesioginės išmokos ūkininkams: veiksminga kontrolės sistema

Pagrindinė tiesioginių išmokų valdymo priemonė yra Integruota administravimo ir kontrolės sistema (IAKS), kuri apima Žemės sklypų identifikavimo sistemą (ŽSIS). IAKS padėjo sumažinti tiesioginių išmokų klaidų lygį, o ŽSIS tapo ypač reikšmingu indėliu.

Tikrinome 88 tiesiogines išmokas, apimančias pagrindines schemas. Nustatėme, kad 76 tiesioginėse išmokose nebuvo klaidų, o dviejose tiesioginėse išmokose nustatėme finansinio poveikio neturinčių atitikties problemų. Dešimt kiekybiškai įvertintų klaidų šiose schemose atsirado dėl to, kad ūkininkai savo prašymuose skirti paramą nepagrįstai padidino reikalavimus atitinkantį žemės ūkio paskirties žemės plotą arba gyvulių skaičių.

Patikra vykdant stebėseną: ribota aprėptis 2020 m.

Nuo 2018 m. valstybių narių mokėjimo agentūros gali atlikti patikras vykdant stebėseną. Pagal šį metodą, tikrinant atitiktį tam tikroms BŽŪP taisyklėms, naudojami automatizuoti procesai, grindžiami ES programos „Copernicus“ palydovų „Sentinel“ duomenimis. Kadangi visus konkrečios išmokų sistemos tinkamumo kriterijus galima vertinti iš kosmoso, mokėjimo agentūros gali stebėti visus pagalbos gavėjus nuotoliniu būdu.

Patikromis vykdant stebėseną gali būti naudojamosi siekiant įspėti ūkininkus apie galimą išmokų schemas taisyklių nesilaikymą bet kuriuo auginimo sezono metu. Taigi, ūkininkai turi daugiau galimybių pataisyti savo prašymus prieš juos patvirtinant.

Komisija įsipareigojo padėti valstybėms narėms plėtoti naują patikrų vykdant stebėseną metodą. 2020 m. pabaigoje vykdant pagrindinių tiesioginės paramos (bazinių išmokų ir vienkartinį išmokų už plotą) sistemų stebėseną tikrintas plotas sudarė 5,7 %.

Kaimo plėtrai, rinkos priemonėms, žuvininkystei, aplinkai ir klimato politikai tenka didesnė klaidų rizika

Palyginti su tiesioginėmis išmokomis, šioms išlaidų sritims taikomos sudėtingos tinkamumo finansuoti sąlygos, todėl padidėja klaidų rizika.

Iš 104 mūsų testuotų kaimo plėtros operacijų 87 nebuvo klaidų. Iš vienuolikos atvejų, kuriuose nustatėme ir kiekybiškai įvertinome klaidas, penkių iš jų poveikis viršijo 20 %. Šešiose išmokose nustatėme atitikties problemų, neturinčių finansinio poveikio.

Netinkamų finansuoti kaimo plėtros projekto išlaidų pavyzdys

Auditavome išmoką Kroatijoje įgyvendinamam kaimo plėtros projektui, kuriuo buvo remiamas šilauogių auginimas, įskaitant drėkinimo sistemos įrengimą.

Drėkinimui skirtoms investicijoms gali būti skiriamas ES finansavimas tik jei jos atitinka ES teisės aktų, kuriais skatinamas tausaus vandens naudojimas, reikalavimus. Tarp šių reikalavimų – jau įdiegta vandens apskaita arba jos įdiegimas.

Paramos gavėjas pateikė dokumentus, kuriuose nurodyta, kad vandens skaitiklis – projekto dalis, o mokėjimo agentūra patvirtino su drėkinimo sistema susijusias išlaidas. Tačiau nustatėme, kad skaitiklis nebuvo įrengtas, todėl drėkinimo komponentas neatitinka ES finansavimo reikalavimų.

Žemės ūkio rinkos priemonės sudaro įvairias sistemas, kurioms taikomos įvairios tinkamumo finansuoti sąlygos. Tikrinome 16 operacijų ir nustatėme tris atvejus, kai mokėjimo agentūros kompensavo netinkamas finansuoti išlaidas. Dviem iš šių atvejų klaidų lygis viršijo 20 %. Vienu atveju nustatėme neatitikties problemą, neturinčią finansinio poveikio.

Žuvininkystės, aplinkos ir klimato politikos projektų atrankos kriterijai ir tinkamumo finansuoti reikalavimai taip pat skiriasi. Iš devynių mūsų tikrintų operacijų nustatėme vieną kiekybiškai įvertinamą klaidą, atsiradusią dėl netinkamų finansuoti išlaidų deklaravimo ir kompensavimo. Keturiomis atvejais nustatėme atitikties problemų, neturinčių finansinio poveikio.

Žemės ūkio ir kaimo plėtros generalinio direktorato teikiamos ataskaitos dėl BŽŪP išlaidų tvarkingumo

Kiekvienos mokėjimo agentūros direktorius teikia Žemės ūkio ir kaimo plėtros generalinio direktorato (AGRI GD) metinį valdymo pareiškimą dėl savo agentūros kontrolės sistemų veiksmingumo ir atliktų mokėjimų teisėtumo ir tvarkingumo. Valstybės narės teikia ataskaitas dėl savo administracinių ir vietoje atliekamų patikrų (kontrolės statistiniai duomenys).

Nuo 2015 m., siekiant pateikti papildomą patikinimą, sertifikavimo įstaigos turėjo pateikti metinę nuomonę dėl kiekvienos mokėjimo agentūros išlaidų, kurias paprašė kompensuoti valstybės narės, teisėtumo ir tvarkingumo.

AGRI GD naudoja kontrolės statistiniuose duomenyse nurodytus klaidų lygius ir atlieka koregavimus, pagrįstus sertifikavimo įstaigų auditų rezultatais, taip pat savo atliktų mokėjimo agentūrų sistemų ir išlaidų patikrų rezultatais, kad apskaičiuotų tiesioginių išmokų riziką atliekant mokėjimą. Komisija įvertino, kad visų 2020 m. rizika mokėjimo metu sudarė 1,9 % visų BŽŪP išlaidų.

BŽŪP taikoma kovos su sukčiavimu politika ir procedūros

Mokėjimo agentūros privalo įdiegti sukčiavimo prevencijos ir nustatymo sistemas, o Komisija turi gauti pakankamą patikinimą dėl šių sistemų veikimo. Savo 2019 m. metinėje ataskaitoje nustatėme keletą BŽŪP kovos su sukčiavimu politikos ir procedūrų trūkumų ir pateikėme rekomendaciją, kaip tai išspręsti. 2021 m. atlikome Komisijos ir valstybių narių BŽŪP kovos su sukčiavimu priemonių veiksmingumo auditą. Iki šių metų pabaigos planuojame paskelbti specialiąją ataskaitą šiuo klausimu, įskaitant susijusį žemės grobimo klausimą.

*Norite sužinoti daugiau? Visa informacija apie mūsų atliktą ES išlaidų auditą srityje „Gamtos išteklių“ pateikta **2020 m. metinės ataskaitos** 6 skyriuje.*

Saugumas ir pilietybė

Iš viso: 6,3 milijardo eurų

Ką mes auditavome

Ši išlaidų sritis apima įvairias politikos sritis, kurių bendras tikslas yra sustiprinti ES pilietybės koncepciją sukuriant laisvės, teisingumo ir saugumo erdvę be vidaus sienų.

Svarbiausia išlaidų sritis susijusi su Skubios paramos priemone – 2020 m. išleista 2,6 milijardo eurų, arba 40,5 % visos šios DFP išlaidų kategorijos sumos. Ši priemonė sukurta 2020 m. balandžio mėn. siekiant padėti valstybėms narėms įveikti COVID-19 pandemiją finansuojant, be kita ko, pacientų, medicinos darbuotojų ir būtiniausių medicinos reikmenų tarpvalstybinį perkėlimą ir vežimą. Kiti reikšmingi į šią kategoriją patenkantys fondai yra:

- Prieglobsčio, migracijos ir integracijos fondas (PMIF), kurio tikslas – prisidėti prie veiksmingo migracijos srautų valdymo ir suformuoti bendrą Sąjungos požiūrį į prieglobstį ir imigraciją, ir
- Vidaus saugumo fondas (VSF), kurio tikslas – užtikrinti saugumą ES, kartu sudarant palankesnes sąlygas teisėtoms kelionėms ir gerbiant pagrindines laisves bei žmogaus teises.

2020 m. abiejų fondų išlaidos sudarė 1,6 milijardo eurų – kiek daugiau nei ketvirtadalį (25,3 %) – visų ES išlaidų šioje srityje. PMIF ir VSF įgyvendinimą daugiausia valdo valstybės narės ir Komisijos Migracijos ir vidaus reikalų generalinis direktoratas (HOME GD).

12 decentralizuotų agentūrų ir EPPO, kurios dalyvauja įgyvendinant pagrindinius ES prioritetus migracijos ir saugumo, teismo bendradarbiavimo ir sveikatos srityse, finansavimas sudaro likusius 18,5 %. Apie ES agentūrų išlaidas mes atskirai pranešame savo specialiosiose metinėse ataskaitose ir metinėje suvestinėje „ES agentūrų auditas trumpai“.

2020 m. šioje srityje buvo audituotos 3,1 milijardo eurų vertės išlaidos.

Ką mes nustatėme

2020 m. tikrinome 27 operacijų imtį. Ši imtis buvo sudaryta siekiant prisidėti prie mūsų bendro patikinimo pareiškimo, o ne atspindėti šios DFP išlaidų kategorijos išlaidas. Todėl negalėjome įvertinti šios DFP išlaidų kategorijos klaidų lygio.

Iš 27 mūsų tikrintų operacijų aštuonios (30 %) buvo paveiktos klaidų. Nustatėme keturias operacijas su kiekybiškai įvertinamomis klaidomis, turėjusiomis finansinį poveikį sumoms, mokamoms iš ES biudžeto. Taip pat nustatėme keturis neatitikties teisinės ir finansinės nuostatos atvejus, kurie neturi finansinio poveikio ES biudžetui.

Be to, peržiūrėjome keturių institucijų, atsakingų už savo atitinkamų valstybių narių PMIF / VSF metinių finansinių ataskaitų auditą ir metinės kontrolės ataskaitos (MKA) teikimą Komisijai, atliktą darbą. Visos mūsų patikrintos audito institucijos buvo parengusios ir įgyvendino išsamias pakankamos kokybės procedūras, kad galėtų teikti savo darbo ataskaitas MKA. Nustatėme keletą trūkumų, kurių poveikis finansinėms ataskaitoms nebuvo pakankamai reikšmingas, kad būtų galima nesutikti su audito institucijų išvadomis.

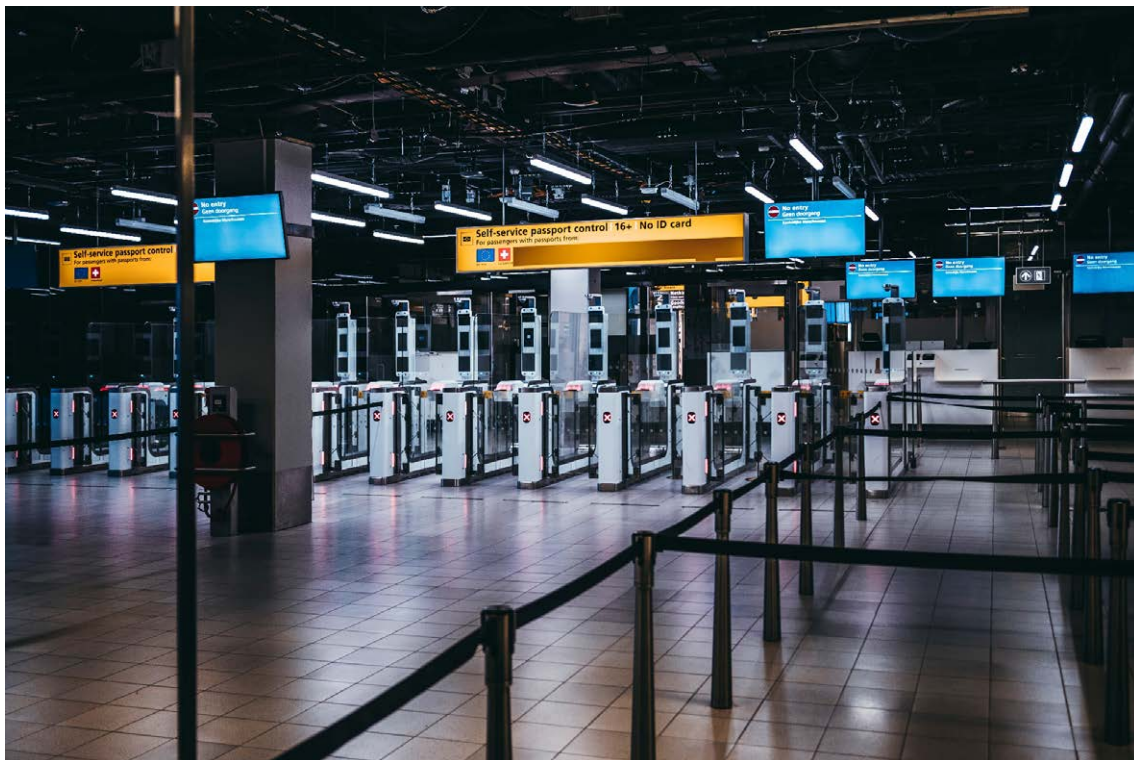
Metinės veiklos ataskaitos ir kitos valdymo priemonės

Peržiūrėjome HOME GD ir Ryšių tinklą, turinio ir technologijų generalinio direktorato (CONNECT GD) metinės veiklos ataskaitas ir neradome informacijos, kuri galėtų neatitikti mūsų nustatytų faktų. Tačiau mūsų ribotos 2020 m. (27 operacijų) imties nepakanka, kad galėtume palyginti savo audito rezultatus su šių dviejų generalinių direktoratų pateikta informacija, susijusia su išlaidų tvarkingu.

Mūsų rekomendacijos

Rekomenduojame Komisijai:

- atidžiai patikrinti ESI veiksmų paramos gavėjų pateiktų išlaidų tinkamumą finansuoti, visų pirma viešųjų pirkimų procedūrų tvarkingumą;
- už PMIF ir VSF atsakingoms valstybių narių institucijoms teikti gaires dėl paslaugų išsamumo ir kokybės dokumentavimo, kai finansavimas grindžiamas standartiniais vieneto įkainiais.

Norite sužinoti daugiau? Visa informacija apie mūsų atliktą ES išlaidų auditą srityje „Saugumas ir pilietybė“ pateikta **2020 m. metinės ataskaitos** 7 skyriuje.

Europos vaidmuo pasaulyje

Iš viso: 11,4 milijardo eurų

Ką mes auditavome

Ši išlaidų sritis apima visų išorės veiksmų, finansuojamų iš ES biudžeto (išskyrus *Europos plėtros fondus*), išlaidas. Šios politikos tikslas: propaguoti ES vertybes užsienyje, spręsti pagrindinius pasaulinius uždavinius, didinti ES vystomojo bendradarbiavimo poveikį ir skatinti stabilumą bei saugumą šalyse kandidatėse ir kaimyninėse šalyse.

Pagrindiniai už išorės veiksmų biudžeto vykdymą atsakingi generaliniai direktoratai ir tarnybos yra Tarptautinės partnerystės generalinis direktoratas (INTPA GD, anksčiau – DEVCO GD), Kaimynystės politikos ir plėtros derybų generalinis direktoratas (NEAR GD), Europos civilinės saugos ir humanitarinės pagalbos operacijų generalinis direktoratas (ECHO GD), Regioninės ir miestų politikos generalinis direktoratas (REGIO GD) ir Užsienio politikos priemonių (FPI) tarnyba.

Mokėjimai išmokami naudojant kelias priemones ir teikimo metodus, pavyzdžiui, darbų / tiekimo / paslaugų sutartis, dotacijas, specialias paskolas, paskolų garantijas ir finansinę pagalbą, paramą biudžetui ir kitas tikslines paramos biudžetui formas daugiau kaip 150 šalių.

2020 m. audituotos išlaidos šioje srityje sudarė 9,2 milijardo eurų.

Ką mes nustatėme

Peržiūrėjome 75 operacijų imtį, kuri buvo sudaryta siekiant prisidėti prie mūsų bendro patikinimo pareiškimo, o ne atspindėti šios DFP išlaidų kategorijos išlaidas. Todėl negalėjome įvertinti šios DFP išlaidų kategorijos klaidų lygio.

Iš 75 mūsų tikrintų operacijų, 28 (37,3 %) buvo paveiktos klaidų. Nustatėme 17 kiekybiškai įvertinamų klaidų, turėjusių finansinį poveikį sumoms, mokamoms iš ES biudžeto. Taip pat nustatėme 11 neatitikties teisinėms ir finansinėms nuostatoms atvejų.

Operacijos, susijusios su parama biudžetui, ir projektai, kuriuos įgyvendino tarptautinės organizacijos pagal „sąlyginį metodą“ (kai Komisijos įnašai į kelių paramos teikėjų projektus sujungiami su kitų paramos teikėjų įnašais ir nėra priskiriami konkrečioms žinomoms išlaidų punktams), buvo mažiau veikiamos klaidų. 2020 m. šiose srityse klaidų nenustatėme.

Kai kurios tarptautinės organizacijos suteikė tik ribotą prieigą prie dokumentų, pavyzdžiui, tik skaitymo formatu, todėl negalėjome padaryti peržiūrėtų dokumentų kopijų. Be to, kai kurios tarptautinės organizacijos abejojo mūsų įgaliojimais. Šios problemos trukdė planuoti ir vykdyti mūsų auditą ir lėmė pernelyg didelį vėlavimą audito grupei gauti prašomus dokumentus ir atlikti savo darbą. Sutartyje dėl ES veikimo nustatyta Europos Audito Rūmų teisė jiems persiųsti bet kokius dokumentus arba informaciją, reikalingus jų užduočiai atlikti.

NEAR GD atliktas likutinio klaidų lygio tyrimas

2020 m. NEAR GD šeštąjį likutinio klaidų lygio (LKL) tyrimą jo vardu atliko išorės rangovas. Šio tyrimo tikslas – įvertinti likutinį klaidų lygį, kuris lieka atlikus visas valdymo patikras, siekiant visose direktoratų atsakomybės srityse išvengti klaidų, jas aptikti ir ištaisyti. Tai nėra patikrinimo užduotis arba auditas.

Kaip ir ankstesniais metais, buvo įvertinta, kad bendras NEAR GD LKL buvo mažesnis už pačios Komisijos nustatytą 2 % reikšmingumo ribą (2020 m. – 1,36 %; 2019 m. – 0,53 %; 2018 m. – 0,72 %).

Nustatėme apribojimų, dėl kurių LKL galėjo būti nepakankamai įvertintas.

Pagrindiniai Komisijos LKL iškraipantys veiksniai

- NEAR GD nestratifikavo imčiai naudotų operacijų populiacijos, kad išsamiau apimtų tas sritis, kuriose yra didesnė klaidų tikimybė, arba mažiau dėmesio skirtų toms sritims, kuriose patvirtinta mažesnė rizika.
- Patikimumo lygis, taikomas dotacijų lygiui, kuris yra papildomas tiesiogiai valdomų dotacijų klaidų lygis ir kurį NEAR GD nustatė 2018 m., yra 80 %, o bendras LKL – 95 %. Todėl pagal tiesioginio valdymo principą skiriamų dotacijų klaidų lygio įvertis neatspindi didelės rizikos šioje srityje ir lėmė ne tokį tikslų faktinio klaidų lygio įvertį.
- LKL vertinimo metodu rangovui suteikiama plati veiksmų laisvė nuspręsti, ar yra pakankamai logistinių priežasčių ir teisinių motyvų, dėl kurių negalima laiku susipažinti su operacijos dokumentais ir todėl įvertinti klaidų lygio. Šis metodas nebūtinai atspindi faktinį su tikrinama operacija susijusį likutinį klaidų lygį.

Be to, rangovas nė vienos iš daugiau nei 60 % 2020 m. į tyrimo imtį įtrauktų operacijų (2019 m. – apie 50 %) netikrino arba tikrino tik ribotai, visiškai arba iš dalies remdamasis ankstesniu kontrolės darbu. Tačiau LKL tyrimu siekiama nustatyti klaidas, kurios nebuvo nustatytos anksčiau atliktu kontrolės darbu. Kai remiamasi anksčiau atliktu kontrolės darbu atliekant LKL tyrimą, tokios klaidos nėra visapusiškai apskaičiuojamos. Galiausiai, LKL tyrimą reglamentuojančioje reguliavimo sistemoje nesprenžžiama sukčiavimo rizikos problema ir ji neminima.

Metinės veiklos ataskaitos ir kitos valdymo priemonės

2020 finansiniais metais tikrinome, ar FPI tarnybos metinėje veiklos ataskaitoje tvarkingumo informacija buvo pateikta pagal Komisijos nurodymus ir ar buvo nuosekliai taikyta būsimų koregavimų ir susigrąžinimų vertinimo metodika.

Šiame kontekste nustatėme galimą vidaus kontrolės trūkumą, kai FPI ėmėsi konkrečių priemonių susijusiai rizikai mažinti. Šis klausimas susijęs su bendros saugumo ir gynybos politikos (BSGP) misijomis. Komisija turi užtikrinti, kad jos būtų akredituotos, įvertinusi, ar laikomasi patikimo finansų valdymo, skaidrumo, nediskriminavimo ir ES veiksmų matomumo principų (kaip vertinimo pagal ramsčius dalis). 2020 m. pabaigoje dvi iš 11 vykdomų BSGP misijų dar nebuvo visiškai teigiamai įvertintos pagal ramsčius.

Mūsų rekomendacijos

Rekomenduojame Komisijai:

- imtis veiksmų, kad tarptautinės organizacijos Europos Audito Rūmams suteiktų visapusišką, neribotą ir savalaikę prieigą prie dokumentų (ne tik skaitymo formatu), būtiną mūsų užduočiai atlikti pagal SESV;
- nustatyti procedūrą, kuria būtų užtikrinama, kad organizacijos partnerės bendrų sąnaudų paskirstymą pagrįstų faktiškai patirtomis išlaidomis;
- nustatyti prievolės LKL tyrimo rangovui pranešti Komisijai apie bet kokius įtariamo sukčiavimo atvejus, susijusius su ES biudžetu, nustatytus jo su LKL tyrimu susijusio darbo metu.

Norite sužinoti daugiau? Visa informacija apie mūsų atliktą ES išlaidų auditą srityje „Europos vaidmuo pasaulyje“ pateikta **2020 m. metinės ataskaitos** 8 skyriuje.

Administravimas

Iš viso: 10,3 milijardo eurų

Ką mes auditavome

Mūsų auditas apėmė šių ES institucijų ir įstaigų administracines išlaidas: Europos Parlamento, Europos Vadovų Tarybos ir Europos Sąjungos Tarybos, Komisijos, Teisingumo Teismo, Audito Rūmų, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto, Regionų komiteto, Europos ombudsmeno, Europos duomenų apsaugos priežiūros pareigūno ir Europos išorės veiksmų tarnybos.

2020 m. institucijos ir įstaigos administracinėms išlaidoms iš viso skyrė 10,3 milijardo eurų. Ši suma apėmė išlaidas žmogiškiesiems ištekliams (apie 68 % visos sumos), pastatams, įrangai, energijai, komunikacijoms ir IT.

2020 m. audituotos išlaidos šioje srityje sudarė 10,4 milijardo eurų, įskaitant mokėjimus ir patvirtintas išankstinio finansavimo sumas.

Tikrinome atrinktas Europos ombudsmeno ir Tarybos priežiūros ir kontrolės sistemas. Taip pat tikrinome 48 operacijas.

Mūsų pačių finansinės būklės ataskaitas tikrina išorės auditorius. Kiekvienais metais skelbiame parengtą audito nuomonę ir ataskaitą Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje ir mūsų interneto svetainėje.

Ką mes nustatėme

Audituojama suma	Paveikta reikšmingo klaidų lygio?
10,4 milijardo eurų	Ne – 2019 m. ir 2020 m. reikšmingų klaidų nebuvo

2020 m. tikrinome atrinktas Europos ombudsmeno ir Tarybos priežiūros ir kontrolės sistemas. Taip pat tikrinome 48 operacijas.

Kaip ir ankstesniais metais, mūsų vertinimu, klaidų lygis yra žemiau reikšmingumo ribos.

Nenustatėme jokių konkrečių probleminių klausimų, susijusių su Taryba, Teisingumo Teismu, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetu, Europos išorės veiksmų tarnyba, Regionų komitetu, Europos ombudsmenu, Europos duomenų apsaugos priežiūros pareigūnu ar Audito Rūmais.

Parlamentas

Nustatėme klaidų dviejuose Europos Parlamento atliktuose mokėjimuose. Viena klaida buvo susijusi su permoka už IT paslaugas, atsiradusia dėl neteisingo sutarties sąlygų taikymo. Kita klaida buvo susijusi su neteisingu dienpinigių mokėjimu Europos Parlamento nariui dėl dalyvių sąrašė padarytos klaidos. Nustatėme, kad taikant įdiegtą kontrolės sistemą nepavyko užkirsti kelio tokioms klaidoms ir jos nebuvo aptiktos, tačiau Parlamentas šiuo metu kuria naują patobulintą sistemą.

Komisija

Komisijos atliktuose mokėjimuose nustatėme penkias klaidas. Viena klaida buvo susijusi su nedidele programinės įrangos licencijų išlaidų permoka. Kitos keturios klaidos buvo susijusios su išmokomis darbuotojams, kurie nepranešė apie naujausius savo asmeninės padėties pokyčius arba turėjo teisę prašyti panašių išmokų iš kitų šaltinių. Pirmiausia reikalaujama, kad darbuotojai prašytų tokių išmokų ir praneštų apie jas Komisijai, kad ji galėtų į jas atsižvelgti apskaičiuodama darbo užmokestį. Komisija, atlikusi savo skaičiavimų nuoseklumo patikras, šių keturių atvejų nenustatė. Ankstesniais metais nustatėme panašių su išmokomis šeimai susijusių klaidų.

Viešųjų pirkimų procedūros asmeninėms apsaugos priemonėms įsigyti

Šiomet taip pat tikrinome 15 viešųjų pirkimų procedūrų, kurias surengė Europos Parlamentas, Taryba, Komisija, Teisingumo Teismas ir Europos išorės veiksmų tarnyba, kad COVID-19 pandemijos metu įsigytų darbuotojams skirtas asmeninėms apsaugos priemonės. Nors nustatėme tam tikrų problemų, susijusių su procedūromis, kurias taikė Europos Parlamentas, Taryba, Komisija ir EIVT, kad nusipirktų skubiai reikalingų apsauginių kaukių, šių procedūrų tikrinimas nepateko į mūsų reprezentatyvią imtį, todėl į jas nebuvo atsižvelgta vertinant klaidų lygį.

Mūsų rekomendacijos

Rekomenduojame, kad:

- Parlamentas atliktų būtinus pakeitimus, siekdamas užtikrinti, kad dienpinigiai būtų mokami tik tiems EP nariams, kurie turi teisę juos gauti;
- tam, kad patobulintų statutinių išmokų šeimai valdymo sistemą, Komisija turėtų sustiprinti darbuotojų deklaracijų dėl išmokų, gautų iš kitų šaltinių, nuoseklumo patikras ir didinti darbuotojų informuotumą šiuo klausimu.

Norite sužinoti daugiau? Visa informacija apie mūsų atliktą ES išlaidų auditą srityje „Administravimas“ pateikta **2020 m. metinės ataskaitos** 9 skyriuje.

Europos plėtros fondai

Iš viso: 4,6 milijardo eurų

Ką mes auditavome

Pradėti taikyti 1959 m., Europos plėtros fondai (EPF) buvo pagrindinė priemonė, kuria ES iki 2020 m. pabaigos teikė Afrikos, Karibų ir Ramiojo vandenyno (AKR) šalims bei užjūrio šalims ir teritorijoms (UŠT) paramą vystomajam bendradarbiavimui. 2000 m. birželio 23 d. Kotonu 20 metų laikotarpiui pasirašytas partnerystės susitarimas (Kotonu susitarimas) buvo pagrindas, kuriuo reglamentuojami ES ryšiai su AKR šalimis ir UŠT. Pagrindinis šio susitarimo tikslas buvo mažinti ir ilgainiui visai panaikinti skurdą. Pagal 2021–2027 m. DFP vystomojo bendradarbiavimo pagalba Afrikos, Karibų ir Ramiojo vandenyno šalims yra įtraukta į Kaimynystės, vystomojo ir tarptautinio bendradarbiavimo priemonę (KVTBP „Globali Europa“), o UŠT teikiama vystomojo bendradarbiavimo pagalba įtraukta į Užjūrio asociacijos sprendimą. Tačiau 8-asis, 9-asis, 10-asis ir 11-asis EPF nebus įtraukti į ES bendrąjį biudžetą. Iki jų užbaigimo jie bus toliau įgyvendinami atskirai ir dėl jų bus teikiamos atskiros ataskaitos.

2020 m. audituotos išlaidos šioje srityje iš viso sudarė 4,0 milijardo eurų. Šios išlaidos yra susijusios su 8-uju, 9-uju, 10-uju ir 11-uju EPF.

Juos valdo Komisija atskirai nuo ES bendrojo biudžeto ir Europos investicijų bankas. Pagrindinis atsakingas generalinis direktoratas yra Tarptautinės partnerystės generalinis direktoratas (INTPA GD, buvęs DEVCO GD).

Ką mes nustatėme

2020 m. finansinėse ataskaitose nebuvo reikšmingų iškraipymų.

Mes taip pat padarėme išvadą, kad EPF pajamose nebuvo reikšmingo klaidų lygio.

Mūsų nuomonė dėl 2020 finansinių metų išlaidų yra neigiama:

Audituojama suma	Paveikta reikšmingo klaidų lygio?	Įvertintas labiausiai tikėtinas klaidų lygis
4,0 milijardo eurų	Taip	3,8 % (2019 m. – 3,5 %)

Audituodami operacijų tvarkingumą patikrinome 140 operacijų imtį, kuri yra reprezentatyvi visų EPF išlaidų rūšių atžvilgiu. Ją sudarė 21 operacija, susijusi su Skubiosios pagalbos Afrikai patikos fondu, 102 operacijos, kurioms leidimą suteikė 21 ES delegacija, ir 17 mokėjimų, kuriuos patvirtino Komisijos būstinė.

Dėl COVID-19 pandemijos nebuvo įmanoma atlikti vizitų vietoje ES delegacijose. Kadangi negalėjome atlikti tam tikrų audito procedūrų, visų pirma patikrinti, kaip vykdomos su atrinktomis

operacijomis susijusios sutartys, mūsų audito darbas buvo ribotas. Turėjome pritaikyti savo metodą: atlikti operacijų ir projektų dokumentų peržiūras ir nuotoliniu būdu palaikyti ryšius su audituojamais subjektais.

Iš 140 mūsų tikrintų operacijų 36 (25,7 %) buvo klaidų. Remdamiesi 31 mūsų kiekybiškai įvertinta klaida, vertiname, kad klaidų lygis sudaro 3,8 %. Dažniausiai pasitaikančios klaidos buvo šios: pagrindinių patvirtinamųjų dokumentų nebuvimas (38,3 %), netinkamos finansuoti išlaidos (38,2 %) ir nepatirtos išlaidos (18,1 %).

Šiais metais Komisija ir jos įgyvendinantieji partneriai padarė daugiau klaidų operacijose, susijusiose su dotacijomis ir susitarimais dėl įnašo bei įgaliojimo susitarimais su tarptautinėmis organizacijomis, nei su kitais paramos būdais (pavyzdžiui, darbų, prekių ir paslaugų sutartimis) susijusiose operacijose. Iš 67 mūsų tikrintų šio tipo operacijų, 27 (40,3 %) buvo kiekybiškai įvertinamų klaidų, kurios sudarė 94,2 % įvertinto klaidų lygio.

Kai kurios tarptautinės organizacijos suteikė tik ribotą prieigą prie dokumentų, pavyzdžiui, tik skaitymo formatu, todėl negalėjome padaryti peržiūrėtų dokumentų kopijų. Be to, viena tarptautinė organizacija suabejojo mūsų įgaliojimais arba pernelyg ilgai delsė, kol pateikė prašomus patvirtinamuosius dokumentus. Šios problemos trukdė planuoti ir vykdyti mūsų auditą ir lėmė pernelyg didelį vėlavimą audito grupei gauti prašomus dokumentus ir atlikti savo darbą. Sutartyje dėl ES veikimo nustatyta Europos Audito Rūmų teisė jiems persiųsti bet kokius dokumentus arba informaciją, reikalingus jų užduočiai atlikti.

INTPA GD atliktas LKL tyrimas

2020 m. devintąjį INTPA GD LKL tyrimą atliko išorės rangovas, kad būtų įvertintas klaidų lygis, kuris liko neaptiktas atlikus visas INTPA GD valdymo patikras, siekiant visoje direktorato atsakomybės srityje išvengti klaidų, jas aptikti ir ištaisyti. 2020 m. LKL tyrimui atlikti buvo sudaryta 480 operacijų imtis. Taigi, buvo vėl įmanoma pateikti ne tik bendrą klaidų lygį išlaidoms, finansuotoms iš ES bendrojo biudžeto ir iš EPF biudžeto, bet ir atskirus klaidų lygius šioms dviem sritims.

Penktus metus iš eilės atlikus tyrimą buvo įvertinta, kad bendras LKL yra mažesnis nei pačios Komisijos nustatyta 2 % reikšmingumo riba (2016 m. – 1,67 %; 2017 m. – 1,18 %; 2018 m. – 0,85 %; 2019 m. – 1,13 % ir 2020 m. – 0,95 %). LKL tyrimas nėra patikinimo užduotis arba auditas; jis grindžiamas INTPA GD pateikta LKL metodika ir vadovu. Kaip ir per ankstesnius ketverius metus nustatėme apribojimų, dėl kurių LKL galėjo būti nepakankamai įvertintas.

Komisijos LKL iškraipantys veiksniai

- Finansiniu ir administraciniu pagrindų susitarimu ribojamas išlaidų tikrinimo metu tikrintinų punktų skaičius ir galimybė susipažinti su audito įrodymais;
- 97 % LKL deklaruoto klaidų lygio buvo susiję su dotacijomis ir sutartimis su tarptautinėmis organizacijomis ir valstybių narių agentūromis (didelė rizika). Išsamiai buvo peržiūrėtos tik 6 dotacijų operacijos (buvo laikytos didelės rizikos ir iš viso sudarė 6,3 milijono eurų arba 0,3 % visos imties vertės);
- taikant LKL vertinimo metodą, rangovui suteikiama plati veiksmų laisvė nuspręsti, ar yra pakankamai logistinių priežasčių ir teisinių motyvų, dėl kurių negalima laiku gauti prieigos prie dokumentų ar operacijos ir todėl įvertinti klaidų lygio;
- LKL tyrimą reglamentuojančioje reguliavimo sistemoje ir INTPA GD ir rangovo sutartyje nesprenžiamą sukčiavimo rizikos problema ir ji neminama.

Be to, daugiau nei pusės į LKL tyrimą įtrauktų operacijų atveju (54 %) visiškai (17 %) ar iš dalies (37 %) remiamasi anksčiau atliktu kontrolės darbu. Rangovas šių operacijų netikrino arba tikrino tik ribotai ir rėmėsi ankstesniu kontrolės darbu, kuris buvo atliktas taikant DEVCO GD kontrolės sistemas. Per didelis kliovimasis ankstesniu kontrolės darbu neatitinka LKL tyrimo tikslo, t. y. nustatyti klaidas, kurios liko nenustatytos būtent šiomis kontrolės priemonėmis. Galiausiai, LKL tyrimą reglamentuojančioje reguliavimo sistemoje nesprenžiamą sukčiavimo rizikos problema ir ji neminama.

INTPA GD metinės veiklos ataskaitos peržiūra

Generalinio direktoriaus patikinimo pareiškime, pateiktame 2020 m. metinėje veiklos ataskaitoje, nėra jokių išlygų, nes dvi 2018 m. likusios išlygos buvo panaikintos, o naujų išlygų nepateikta. 2018 ir 2019 m. INTPA GD reikšmingai sumažino išlygų aprėptį (t. y. išlaidų, kurioms jos taikomos, dalį).

Kaip ir ankstesniais metais, nustatėme, kad INTPA GD 2020 m. metinėje veiklos ataskaitoje nepagrįstai nepateikė išlygų, ir manome, kad tai yra iš dalies susiję su LKL tyrimo ribotumu.

Komisija antrą kartą pritaikė taisyklę, pagal kurią išlygos teikti nebūtina, jei atskira išlaidų sritis, kuriai ji būtų pateikta, sudaro mažiau nei 5 % visų mokėjimų ir kurios finansinis poveikis mažesnis nei 5 milijonai eurų. Todėl tam tikroms sritims, net jei su jomis susijusi rizika išlieka, išlygos daugiau nėra teikiamos, nors ankstesniais metais jos buvo pateiktos.

Mūsų rekomendacijos

Rekomenduojame Komisijai:

- imtis veiksmų, kad tarptautinės organizacijos Europos Audito Rūmams suteiktų visapusišką, neribotą ir savalaikę prieigą prie dokumentų (ne tik skaitymo formatu), būtiną jų užduočiai atlikti pagal SESV;
- teikti išlygas visoms sritims, kuriose nustatyta didelė rizika, neatsižvelgiant į tai, kokia bendrų išlaidų dalis tenka toms sritims ir koks tų sričių finansinis poveikis;
- nustatyti prievoles LKL tyrimo rangovui pranešti Komisijai apie bet kokius įtariamo sukčiavimo atvejus, susijusius su ES biudžetu, nustatytus jo su LKL tyrimu susijusio darbo metu.

*Norite sužinoti daugiau? Visa informacija apie mūsų atliktą EPF auditą pateikta **2020 m. metinėje atskaitoje** dėl iš 8-ojo, 9-ojo, 10-ojo ir 11-ojo Europos plėtros fondų finansuojamos veiklos.*

Bendra informacija

Europos Audito Rūmai ir jų darbas

Europos Audito Rūmai yra nepriklausomas Europos Sąjungos išorės auditorius. Mūsų būstinė yra Liuksemburge ir pas mus dirba apie 900 specialistų ir pagalbinių darbuotojų, kurie yra visų ES valstybių narių piliečiai.

Mūsų misija – atliekant nepriklausomą, profesionalų ir paveikų audito darbą, įvertinti ES veiksmų ekonomiškumą, veiksmingumą, efektyvumą, teisėtumą ir tvarkingumą, kad būtų pagerintas atskaitingumas, skaidrumas ir finansų valdymas, taip stiprinant piliečių pasitikėjimą ir veiksmingai reaguojant į ES kylančius dabartinius ir būsimus iššūkius.

Mūsų audito ataskaitos ir nuomonės yra labai svarbi ES atskaitomybės grandinės sudėtinė dalis. Jos naudojamos reikalaujant atskaitomybės iš tų, kurie yra atsakingi už ES politikų ir programų įgyvendinimą: Komisijos, kitų ES institucijų ir įstaigų ir administracijų valstybėse narėse.

Mes įspėjame apie riziką, teikiame patikinimą, nurodome trūkumus ir gerosios praktikos pavyzdžius bei teikiame rekomendacijas ES politikos formuotojams ir teisės aktų leidėjams, kaip pagerinti ES politikų ir programų valdymą. Savo darbu užtikriname, kad Europos piliečiai žinotų, kaip panaudojami jų pinigai.

Klaus-Heiner LEHNE
Vokietija

Ladislav BALKO
Slovakija

Lazaros S. LAZAROU
Kipras

Pietro RUSSO
Italija

Baudilio TOMÉ MUGURUZA
Ispanija

Iliana IVANOVA
Bulgarija

Alex BRENNINKMEIJER
Nyderlandai

Nikolaos MILIONIS
Graikija

Bettina JAKOBSEN
Danija

Samo JEREB
Slovėnija

Jan GREGOR
Čekija

Mihails KOZLOVS
Latvija

Rimantas ŠADŽIUS
Lietuva

Leo BRINCAT
Malta

João FIGUEIREDO
Portugalija († 2021 m. birželio 29 d.)

Juhan PARTS
Estija

Ildikó GÁLL-PELCZ
Vengrija

Eva LINDSTRÖM
Švedija

Tony MURPHY
Airija

Hannu TAKKULA
Suomija

Annemie TURTELBOOM
Belgija

Viorel ȘTEFAN
Rumunija

Ivana MALETIĆ
Kroatija

François-Roger CAZALA
Prancūzija

Joëlle ELVINGER
Liuksemburgas

Helga BERGER
Austrija

Marek OPIOŁA
Lenkija

Mūsų išdirbiai

Mes rengiame:

- metines ataskaitas, kuriose pateikiami mūsų audito darbo, susijusio su ES biudžeto ir Europos plėtros fondų finansiniais, atitikties ir veiksmingumo aspektais, taip pat su biudžeto valdymu, rezultatai;
- specialiąsias ataskaitas, kuriose pateikiami atrinktų auditų, susijusių su konkrečiomis išlaidų ar politikos sritimis arba biudžeto ar valdymo klausimais, rezultatai;
- specialiąsias metines ataskaitas dėl ES agentūrų, decentralizuotų įstaigų ir bendrųjų įmonių;
- nuomones dėl naujų ar atnaujintų teisės aktų, turinčių reikšmingą poveikį finansų valdymui (parengtos kitos institucijos ar mūsų pačių iniciatyva);
- apžvalgas, kuriuose pateikiamas politikų, sistemų, priemonių arba konkretesnių temų aprašymas arba informacija apie jas.

Trumpa mūsų patikinimo pareiškimui taikomo audito metodo apžvalga

Mūsų patikinimo pareiškime teikiamos nuomonės yra pagrįstos objektyviais įrodymais, gautais atliekant tarptautinius audito standartus atitinkančius audito testus.

Kaip nurodyta mūsų 2021–2025 m. strategijoje, kitu daugiametės finansinės programos laikotarpiu (2021–2027 m.) toliau plėtosime savo audito metodą ir naudosime turimus duomenis ir informaciją, kurie mums leis toliau teikti tvirtą patikinimą, grindžiamą Sutartyje nustatytais mūsų įgaliojimais ir visapusiškai laikantis tarptautinių viešojo sektoriaus audito standartų.

Finansinių ataskaitų patikimumas

Ar ES metinėse finansinėse ataskaitose pateikta išsami ir tiksli informacija?

Komisijos generaliniai direktoratai kasmet atlieka šimtus tūkstančių apskaitos įrašų, informaciją imdami iš daugybės įvairių šaltinių (įskaitant iš valstybių narių). Mes tikriname, ar apskaitos procesai vyksta tinkamai ir ar jų metu gaunami apskaitiniai duomenys yra išsamūs, teisingai įrašyti ir tinkamai pateikti ES finansinės būklės ataskaitose.

- Vertiname apskaitos sistemą, siekdami įsitikinti, kad ji sudaro tvirtą pagrindą patikimiems duomenims pateikti.
- Įvertiname pagrindines apskaitos procedūras, siekdami įsitikinti, kad jos taikomos teisingai.
- Atliekame apskaitos duomenų analitines patikras, siekdami įsitikinti, kad duomenys yra pateikti nuosekliai ir neatrodo nepagrįsti.
- Tiesiogiai tikriname apskaitos įrašų imtį, siekdami įsitikinti, kad egzistuoja atspindimos operacijos ir jos yra teisingai užregistruotos.
- Mes tikriname finansinės būklės ataskaitas, siekdami įsitikinti, kad jos teisingai atspindėtų finansinę padėtį.

Operacijų tvarkingumas

Ar ES finansinėse ataskaitose atspindimos su pajamoms ir išlaidoms priskirtais mokėjimais susijusios operacijos atitinka taisykles?

Iš ES biudžeto mokėjimai atliekami milijonams paramos gavėjų Europos Sąjungoje ir visame pasaulyje. Didžiąją šių išlaidų dalį administruoja valstybės narės. Kad gautume reikiamų įrodymų, mes tikriname operacijų imtį ir remiamės informacija apie sistemas, pagal kurias administruojamos ir tikrinamos pajamos ir išlaidos (t. y. galutiniai mokėjimai ir avansų tvirtinimas).

Kai laikomasi atitinkamų tarptautinių audito standartų, mes peržiūrimė ir pakartotinai įvykdome patikras ir kontrolę, kurias vykdė už ES biudžeto įgyvendinimą atsakingi asmenys. Taigi mes visapusiškai atsižvelgiame į visas taisomąsias priemones, kurių buvo imtasi remiantis šiomis patikromis.

- Vertiname pajamoms ir išlaidoms skirtas sistemas, siekdami nustatyti jų veiksmingumą ir įsitikinti, kad operacijos yra tvarkingos.
- Sudarome operacijų statistines imtis ir taip suteikiame detaliojo testavimo pagrindą mūsų auditoriams. Mes išsamiai tikriname imties operacijas, taip pat galutinių paramos gavėjų (pavyzdžiui, ūkininkų, mokslinių tyrimų institutų, darbus ar paslaugas viešosioms įstaigoms teikiančių įmonių) patalpose, siekdami gauti įrodymų, kad atspindimas įvykis yra tikras, tinkamai užregistruotas ir atitinka taisykles, pagal kurias atliekami mokėjimai. Šiomet beveik visais atvejais dėl COVID-19 kelionių apribojimų negalėjome atlikti patikrų vietoje. Todėl daugiausia dirbome nuotoliniu būdu ir taip galėjome užbaigti savo darbą ir padaryti išvadas.

- Analizuojame klaidas ir jas klasifikuojame kaip kiekybiškai įvertinamas arba ne. Operacijos yra paveiktos kiekybiškai įvertinamų klaidų, jei, remiantis taisyklėmis, neturėjo būti leidžiama atlikti mokėjimų. Mes ekstrapoliuojame kiekybiškai įvertinamas klaidas, kad nustatytume kiekvienos srities, kurios specialųjį įvertinimą pateikiame, įvertintą klaidų lygį.
- Rengdami savo nuomonę naudojame 2 % reikšmingumo ribą. Savo nuomonėse taip pat atsižvelgiame į šiuos vertinimus ir į kitą svarbią informaciją, pavyzdžiui, metinės veiklos ataskaitas ir kitų išorės auditorių ataskaitas.
- Jei nustatome, kad audituotų operacijų klaidų lygis yra reikšmingas, turime nustatyti, ar klaida yra paplitusi. Ją galime laikyti paplitusia dėl įvairių priežasčių, įskaitant atvejus, kai ją nustatome didelėje audituotos populiacijos dalyje. Tuomet tai yra neigiamos nuomonės pagrindas. Nuo 2016 m. ES biudžete nustatome mažos ir didelės rizikos sritis. Kai didelės rizikos išlaidos, kurias paveikė reikšmingos klaidos, sudaro didelę audituotos populiacijos dalį, manome, kad klaida yra paplitusi, todėl pateikiame neigiamą nuomonę.
- Siekdami įsitikinti, kad visi mūsų nustatyti faktai yra teisingi, juos aptariame su valstybių narių institucijomis ir su Komisija.

Visi mūsų dokumentai pateikti mūsų interneto svetainėje <http://www.eca.europa.eu>.
Daugiau informacijos apie audito procesą, vykdomą rengiant patikinimo pareiškimą,
pateikta mūsų **2020 m. metinės ataskaitos** 1.1 priede.

AUTORIŲ TEISĖS

© Europos Sąjunga, 2021.

Europos Audito Rūmų pakartotinio naudojimo politika įgyvendinama pagal [Europos Audito Rūmų sprendimą Nr. 6–2019](#) dėl atvirųjų duomenų politikos ir pakartotinio dokumentų naudojimo.

Jeigu nenurodyta kitaip (pavyzdžiui, atskiruose pranešimuose dėl autorių teisių), ES priklausantis Audito Rūmų turinys yra licencijuojamas pagal licenciją „[Creative Commons Attribution 4.0 International](#)“ (CC BY 4.0). Tai reiškia, kad pakartotinis naudojimas yra leidžiamas, jeigu tai tinkamai pažymima ir nurodomi padaryti pakeitimai. Pakartotinai naudojantis subjektas negali iškreipti pirminės dokumentų prasmės ar minties. Audito Rūmai nėra atsakingi už bet kokius pakartotinio naudojimo padarinius.

Šias nuotraukas pakartotinai naudoti leidžiama, jei nurodomas autorių teisių subjektas, šaltinis ir fotografų / architektų (jei nurodyta) vardas ir pavardė:

4 puslapis: © Europos Sąjunga, 2021 m., Europos Audito Rūmai.

5 puslapis: © Europos Sąjunga, 2015 m., Europos Audito Rūmai. Architektas: Paul Noël (K1 pastatas, 1988 m.).

7 puslapis: © Europos Sąjunga, 2018 m., Europos Parlamentas / Mathieu Cugnot.

47 puslapis: © Europos Sąjunga, 2020 m., Europos Parlamentas / Melanie Wenger.

56 puslapis: © Europos Sąjunga, 2017 m., Europos Audito Rūmai. Architektai: Paul Noël (K1 pastatas, 1988 m.) ir Jim Clemes (K2 pastatas, 2004 m. ir K3 pastatas, 2013 m.).

Jūs privalote įsigyti papildomų teisių, jeigu tam tikrame turinyje vaizduojami privatūs asmenys, kurių tapatybę galima nustatyti, pavyzdžiui, Audito Rūmų darbuotojų nuotraukose, arba jame pateikti trečiųjų asmenų kūriniai. Kai gaunamas leidimas, juo panaikinamas ir pakeičiamas pirmiau minėtas bendrasis leidimas ir jame aiškiai nurodomi naudojimo apribojimai.

Siekiant naudoti ar atgaminti turinį, kuris nepriklauso ES, gali reikėti prašyti leidimo tiesiogiai iš autorių teisių turėtojų.

15 puslapis: © Shutterstock / Rawpixel.com.

25 puslapis: © Getty Images, 2017 m. / Miorag Gajic.

29 puslapis: © Getty Images, 2017 m. / Skynesher.

33 puslapis: © Getty Images, 2018 m. / Ruslan Dashinsky.

37 puslapis: © Getty Images, 2017 m. / Simon Skafar.

40 puslapis: © Getty Images, 2017 m. / Redstone.

44 puslapis: © Getty Images, 2019 m. / LumiNola.

Programinei įrangai ar dokumentams, kuriems taikomos pramoninės nuosavybės teisės, pavyzdžiui, patentams, prekių ženklams, registruotiems dizainams, logotipams ir pavadinimams, Audito Rūmų pakartotinio naudojimo politika netaikoma ir leidimai dėl jų jums nesuteikiami.

Europos Sąjungos institucijų europa.eu domeno svetainėse pateikiamos nuorodos į trečiųjų asmenų svetaines. Audito Rūmai jų nekontroliuoja, todėl raginame peržiūrėti jose pateiktas privatumo ir autorių teisių politikas.

Europos Audito Rūmų logotipo naudojimas

Europos Audito Rūmų logotipas negali būti naudojamas be išankstinio Europos Audito Rūmų sutikimo.

Kaip susisiekti su ES

Asmeniškai

Visoje Europos Sąjungoje yra šimtai *Europe Direct* informacijos centrų. Artimiausio centro adresą rasite svetainėje https://europa.eu/european-union/contact_lt

Telefonu arba el. Paštu

Europe Direct tarnyba atsakys į jūsų klausimus apie Europos Sąjungą. Su šia tarnyba galite susisiekti:

- nemokamu numeriu: 00 800 6 7 8 9 10 11 (kai kurie operatoriai už šiuos skambučius gali imti mokestį),
- šiuo standartiniu numeriu: +32 22999696 arba
- elektroniniu paštu svetainėje https://europa.eu/european-union/contact_lt

Kaip rasti informacijos apie ES

Internetas

Informacijos apie Europos Sąjungą visomis oficialiosiomis ES kalbomis galima rasti svetainėje *Europa* (https://europa.eu/european-union/index_lt)

ES leidiniai

Nemokamų ir mokamų ES leidinių galite atsisiųsti arba užsisakyti <https://publications.europa.eu/lt/publications>. Jeigu jums reikia daugiau nemokamų leidinių egzempliorių, kreipkitės į *Europe Direct* arba į vietos informacijos centrą (žr. https://europa.eu/european-union/contact_lt)

ES teisė ir susiję dokumentai

Norėdami susipažinti su ES teisine informacija, įskaitant visus ES teisės aktus nuo 1952 m. visomis oficialiosiomis kalbomis, apsilankykite svetainėje *EUR-Lex* (<http://eur-lex.europa.eu>)

ES atvirieji duomenys

ES atvirųjų duomenų portale (<http://data.europa.eu/euodp/lt>) galima susipažinti su ES duomenų rinkiniais. Duomenis galima nemokamai parsisiųsti ir pakartotinai naudoti tiek komerciniais, tiek nekomerciniais tikslais.

Apie „2020 m. ES auditą trumpai“

Leidinyje „2020 m. ES auditas trumpai“ apžvelgiamos mūsų 2020 m. metinės ataskaitos dėl ES bendrojo biudžeto ir Europos plėtros fondo, kuriose pateikiame finansinių ataskaitų patikimumo bei jose atspindimų operacijų teisėtumo ir tvarkingumo patikinimo pareiškimą. Jame taip pat apibendrinami pagrindiniai mūsų nustatyti faktai, susiję su pajamomis ir pagrindinėmis išlaidų iš ES biudžeto ir Europos plėtros fondo sritimis, bei nustatyti faktai, susiję su biudžeto ir finansų valdymu ir atsižvelgimu į mūsų ankstesnes rekomendacijas.

Visas ataskaitas galima peržiūrėti svetainėje eca.europa.eu.

Europos Audito Rūmai yra nepriklausomas ES išorės auditorius. Mes įspėjame apie riziką, teikiame patikinimą, nurodome trūkumus bei gerąją patirtį ir teikiame gaires ES politikos formuotojams ir teisės aktų leidėjams, kaip pagerinti ES politikos ir programų valdymą. Savo darbu užtikriname, kad ES piliečiai žinotų, kaip leidžiami jų pinigai.

EUROPOS
AUDITO
RŪMAI

Europos Sąjungos
leidinių biuras